

Seinäjäjoki ja Ilmajoki 2023

Ooperin tuulivoimahankkeen arkeologinen inventointi

Jaana Itäpalo ja Hans-Peter Schulz 4.3.2024

KESKI-POHJANMAAN ARKEOLOGIAPALVELU

Tiivistelmä

Keski-Pohjanmaan Arkeologiapalvelu suoritti arkeologisen inventoinnin Seinäjoella ja Ilmajoella Ooperin tuulivoimapuiston suunnittelualueella ja puistoon liittyvillä kolmella vaihtoehtoisella voimajohtoreitillä. Hankealue sijaitsee n. 19 km Seinäjoen keskustasta luoteeseen. Sen pinta-ala on n. 2800 hehtaaria ja sille suunnitellaan enintään 21 tuulivoimalan rakentamista. Sähköverkkoon liityntävaihtoehdot kulkevat Seinäjoen Ahonkylän sähköasemalle. SVEA kulkee hankealueen eteläpäästä ensin uudessa johtokäytävässä n. 12,5 km kaakkoon ja sen jälkeen n. 4 km Fingridin Seinäjoki-Ulvila (400 kV) linjan pohjoispuolella. SVEB kulkee uudessa johtokäytävässä 1,5 km koilliseen ja 12,7 kaakkoon ja sen jälkeen n. 1,9 km Fingridin Seinäjoki-Ulvila (400 kV) linjan pohjoispuolella. SVEC kulkee ensin n. 7,6 km koilliseen uudessa johtokäytävässä ja sen jälkeen n. 10 km Fingridin Seinäjoki-Tuovila linjojen (400 kV ja 110 kV) vierellä. Maastoinventoinnin suorittivat FM Jaana Itäpalo ja MA/FM Hans-Peter Schulz 21.8-26.8.2023. Työn tilaajat ovat Ilmatar Ooperi Oy ja Sweco Finland Oy.

Puiston suunnittelualueelta ei tunnettu ennen inventointia arkeologisia kohteita. Lähin tunnettu kohde on mahdollinen *Esalan miiluhauta* (Museoviraston rekisteriportaalin tunnus 1000045455) n. 300 m hankealueesta itään. Muut lähimmät kohteet sijaitsevat yli kilometrin etäisyydellä. Voimajohtoreittien läheisyydestä tunnettiin Ilmajoelta mahdollinen tervahautakohde *Vähävuori* (1000036829), historiallisen ajan löytöpaikka *Vähävuoren itärinne* (1000039371), *Isonkivenmaan* tervan- ja raudanvalmistuspaikka (1000015047) ja historiallisen ajan hautapaikka *Peltoniemi Vaivaistennevan kytö* (145500014).

Inventoinnissa havaittiin 10 uutta muinaisjäännöstä, jotka ovat hiilimiiluja sekä tervahautoja ja yksi on raja-merkki. Inventoinnin jälkityövaiheessa havaittiin lidar-aineiston perusteella yksi todennäköinen tervahauta, joka on raportin kohde 16. Kohteet 9, 14 ja 15 löytyivät voimajohtoreittien läheisyydestä, muut tuulivoimapuiston suunnittelualueelta.

Tuulivoimapuiston suunnittelualueella kohteet sijaitsevat voimalapaikoista vähintään 240 metrin etäisyydellä. Voimaloiden sijoittamisella inventoinnin pohjana olleiden vaihtoehtojen mukaan ei arvioida olevan suoria vaikutuksia arkeologisiin kohteisiin. Myös puiston sisäiset tie- ja sähköverkko voidaan sijoittaa niin, että arkeologiset kohteet huomioidaan.

Voimajohtoreittien vaihtoehtojen toteuttamisella voisi olla vaikutusta seuraavasti:

SVEA

10. Vähävuori, tervahauta sijaitsee johtoreitillä.

13. Peltoniemi Vaivaistennevan kytö, etäisyys n. 120 m. 1800-1900-lukujen vaihteessa on löytynyt savikuopasta ihmisen luurangon jäänteet. Löytöpaikkaa ei ole kuitenkaan voitu tarkemmin paikantaa. Löytötietojen perusteella vaikutuksia ei voi tulkita syntyvän.

SVEB

11. Vähävuoren itärinne, etäisyys n. 80. Kohde sijaitsee riittävän etäällä johtoreitistä ja on sen tyyppinen, että vaikutuksia ei arvioida syntyvän.

12. Isonkivenmaa, etäisyys n. 100. Kohde sijaitsee riittävän etäällä johtoreitistä ja on sen tyyppinen, että vaikutuksia ei arvioida syntyvän.

SVEC

9. Järvenneva etelä, kohde sijaitsee johtoreitillä.

14. Ojanperänkytö, etäisyys johtoreittiin on n. 65 m.

15. Ylänkö, etäisyys johtoreittiin on n. 50 m.

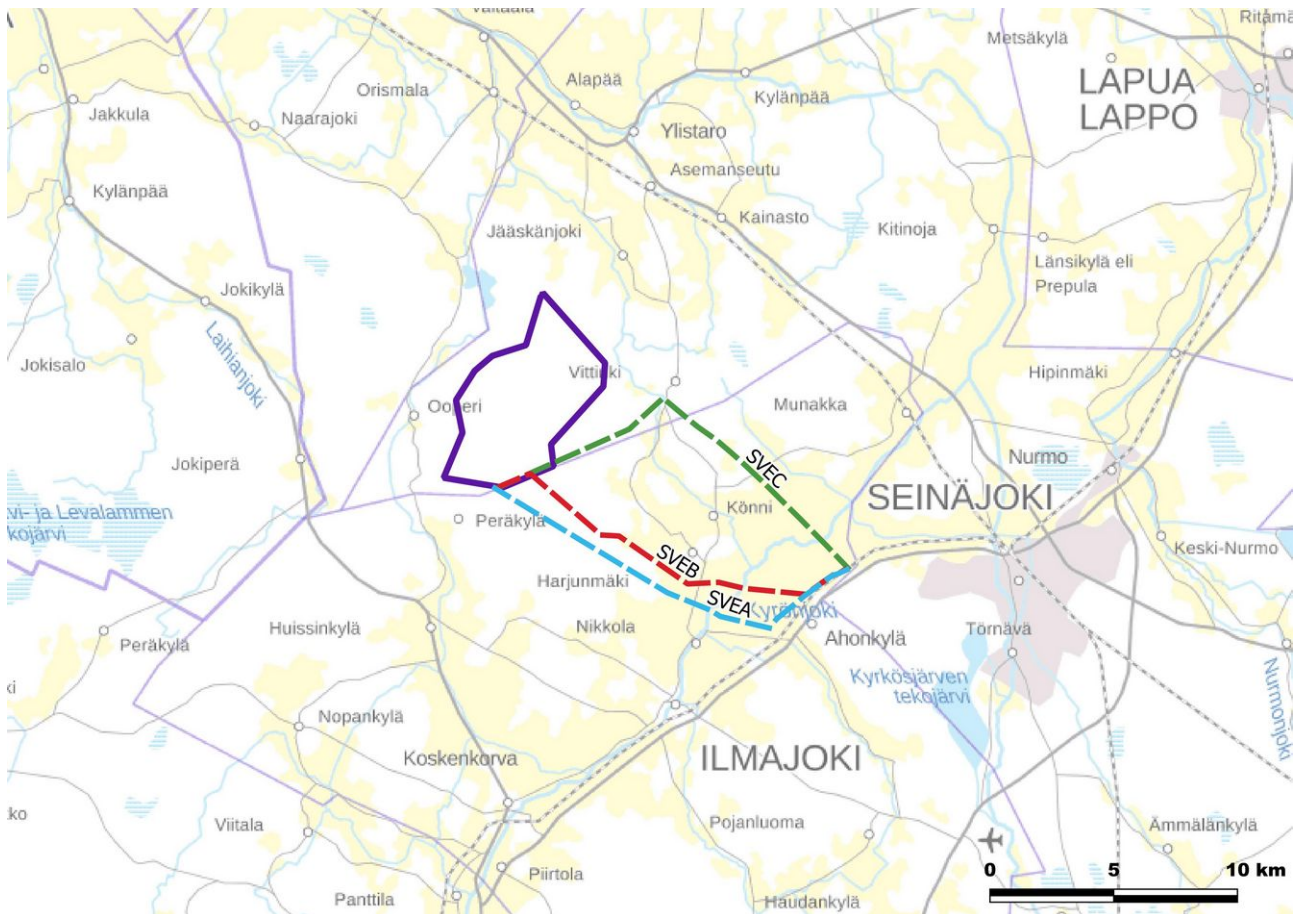
Sisällysluettelo

	S.
1. Perustiedot.....	4
2. Lähtökohdat ja menetelmät.....	4
2.1 Tutkimushistoria.....	5
2.2 Menetelmä.....	5
3. Maisema, topografia ja geologia.....	6
4. Alueen maankäytön historiaa	16
5. Tulokset.....	20
6. Yleiskartta.....	21
7. Kohdelista.....	21
8. Kohdetiedot.....	22
9. Aineistoluettelo.....	47

1. Perustiedot

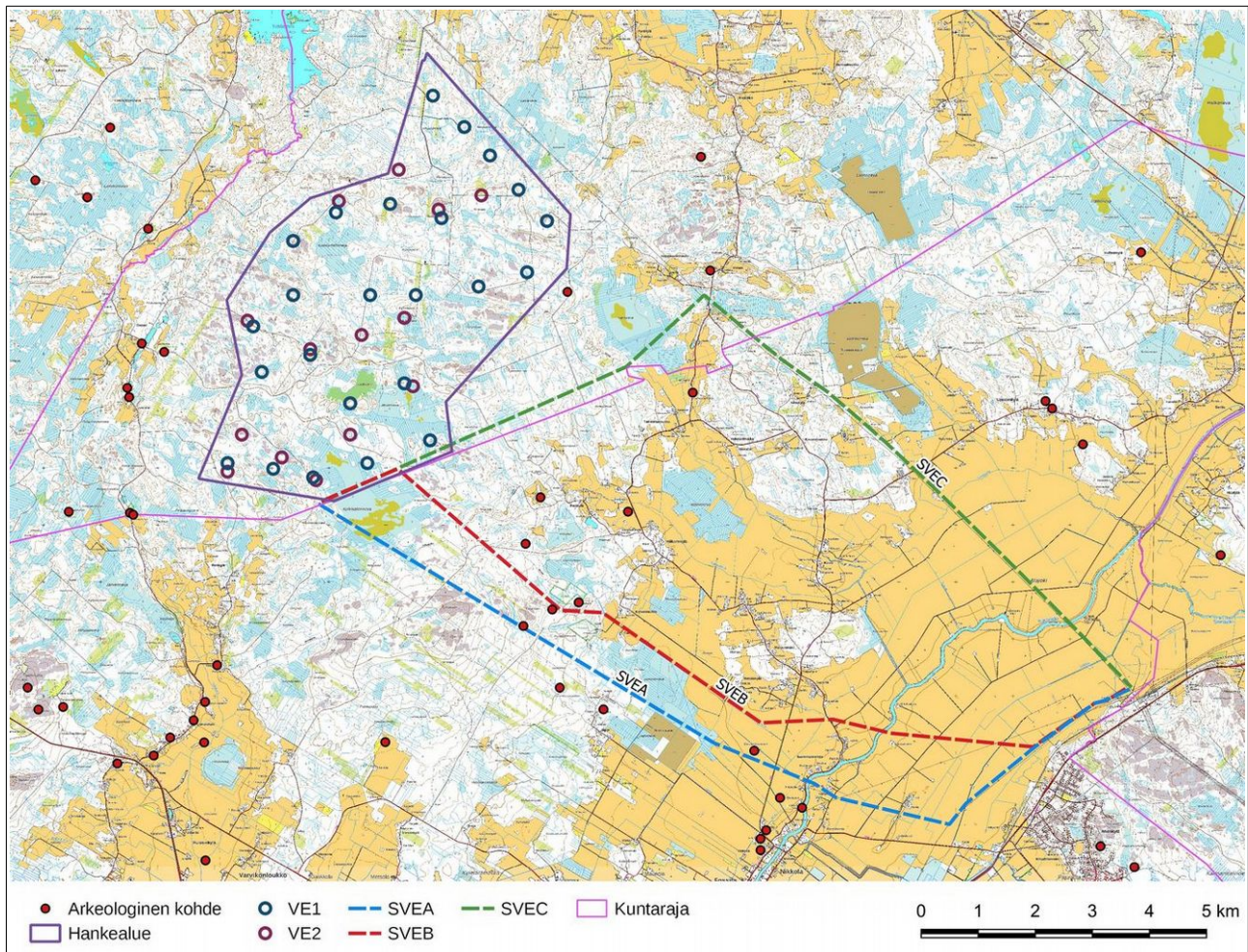
Selvitysalue:	Ooperin tuulivoimapuiston suunnittelualue, n. 2800 ha, sähkönsiirtoreitit n. 50 km
Tilaaaja:	Ilmatar Ooperi Oy
Laji:	osainventointi
Kenttätöaika:	21.8-26.8.2023, yhteensä 10 päivää
Karttanumerot:	TM35-lehtijako (mk 1:10000) P3332L, P3332R, P3341L
Korkeus:	n. 37,50 – 92,50 m mpy
Koordinaattijärjestelmä:	ETRS-TM35 FIN -tasokoordinaatisto
Aiemmat löydöt:	-
Inventointilöydöt:	-
Aiemmat tutkimukset:	2015 Marja Pälikkö, inventointi, Isonkivenmaa 2020 Timo Sepänmaa, inventointi, Isonkivenmaa ja Peltoniemi Vaivaistennevan kytö.

Tuulivoimapuiston suunnittelualueen ja voimajohtoreittien sijainti. Taustakartta Mml 6/2023.

2. Lähtökohdat ja menetelmät

Liittyen Ooperin tuulivoimapuiston suunnittelutyöhön tehtiin yhtenä taustaselvityksenä arkeologinen inventointi syksyllä 2023. Noin 2800 hehtaaria laaja suunnittelualue sijaitsee Seinäjoen länsiosassa Ooperin kylän itäpuolella, eteläosan vaiheilla kulkee Seinäjoen ja Ilmajoen kuntaraja. Alue on kallioista ja moreenia olevaa metsämaata. Sähköverkkoon liityntävaihtoehtoja on kolme ja niiden pituus on yhteensä n. 50 km. Voimajohtoreitit kulkevat n. 34 km uudessa johtokäytävässä ja 16 km olemassa olevien Fingridin linjojen vierellä. Reitit kulkevat pääosin metsäisillä alueilla ja noin 15 km peltoalueilla. Hankealueelta ei tunnettu arkeologisia kohteita ennen inventointia. Sähkönsiirtoreittien lähistöltä tunnettiin Ilmajoelta neljä kohdetta: mahdollinen tervahautakohde *Vähävuori* (1000036829), historiallisen ajan löytöpaikka *Vähävuoren itärinne* (1000039371), *Isonkivenmaan* tervan- ja raudanvalmistuspaikka (1000015047) ja historiallisen ajan hautapaikka *Peltoniemi Vaivaistennevan kytö* (145500014).

Lähtötilanne; hankealue ja voimajohtoreitit suhteessa tunnettuihin arkeologisiin kohteisiin. Kohdetiedot Museoviraston rekisteriportaalin mukaan (luettu 16.8.2023). Taustakartta 6/2023 Mml.

2.1 Tutkimushistoria

Tuulivoimapuiston hankealuetta suoraan koskevia inventointeja ei ilmeisesti ole tehty. Johtoreittien lähistöllä on tehty useita inventointeja. Seinäjoen yleiskaavojen inventoinnissa 2008 (Timo Jussila ja Hannu Poutiainen, Mikroliitti Oy). Vuonna 2014 on inventointi Kattiharjun tuulivoimapuistohankkeessa voimajohtoreitin SVEC läheisyydessä (Hans-Peter Schulz, Tapani Rostedt ja Jaana Itäpalo, Keski-Pohjanmaan ArkeologiaPalvelu). Vuonna 2015 on inventoitu Seinäjoen Ahonkylän sähköaseman ympäristö (Timo Sepänmaa ja Timo Jussila, Mikroliitti Oy) ja Niinistönnä-Seinäjoki sähkönsiirtolinja (Marja Pälkkö, Ahlman Group Oy). 2020 inventoitiin Seinäjoella Munakan osayleiskaava, joka kattoi Ooperin voimajohtoreittien eteläosia. Viimeksi lähi-alueella on inventoitu vuonna 2023 liittyen Kuortaneen Napalankallioiden-Hietaharjunkankaan-Palopättärän tuulivoimahankkeen sähkönsiirtolinjan selvityksessä (Arttu Tokoi, Akseli Tolvi ja Hannu Poutiainen, Maanala Oy).

2.2 Menetelmä

Maastoinventointi perustui alueella ja lähistöllä tehtyjen aiempien arkeologisten selvitysten tuloksiin, maaperäkarttoihin, ortokuvaan, korkeusmalliin, korkeusprofiiliin, laserkeilausaineistoon ja Museoviraston arkeologisista kohteista ylläpitämään digitaaliseen tietokantaan. Kirjallisuuden, arkistoaineiston ja historiallisten karttojen avulla selvitettiin alueen maankäytön historiaa. Lähinnä nojaututtiin 1840-luvun pitäjänkarttoihin ja Ilma-

joen vuoden 1763 pitäjänkarttaan. Kenttätömenetelmät olivat pintahavainnointi, kairaus, valokuvaaminen ja paikoin poistettiin kasvillisuutta mahdollisten rakenteiden päältä. Tavoite oli käydä läpi muuttuvan maankäytön alueet ja niiden lähistöllä potentiaaliset maastot sekä historiallisten karttojen perusteella paikannetut mahdolliset arkeologiset kohteet. Inventoinnissa huomioitiin 1900-luvun alkupuolta vanhemmat kohteet. Alue on suureksi osaksi vaikeakulkuista ojitettua talousmetsää ja maanpinnat muokattuja, mistä johtuen kulkeminen ja havaintojen tekeminen oli monin paikoin hankalaa.

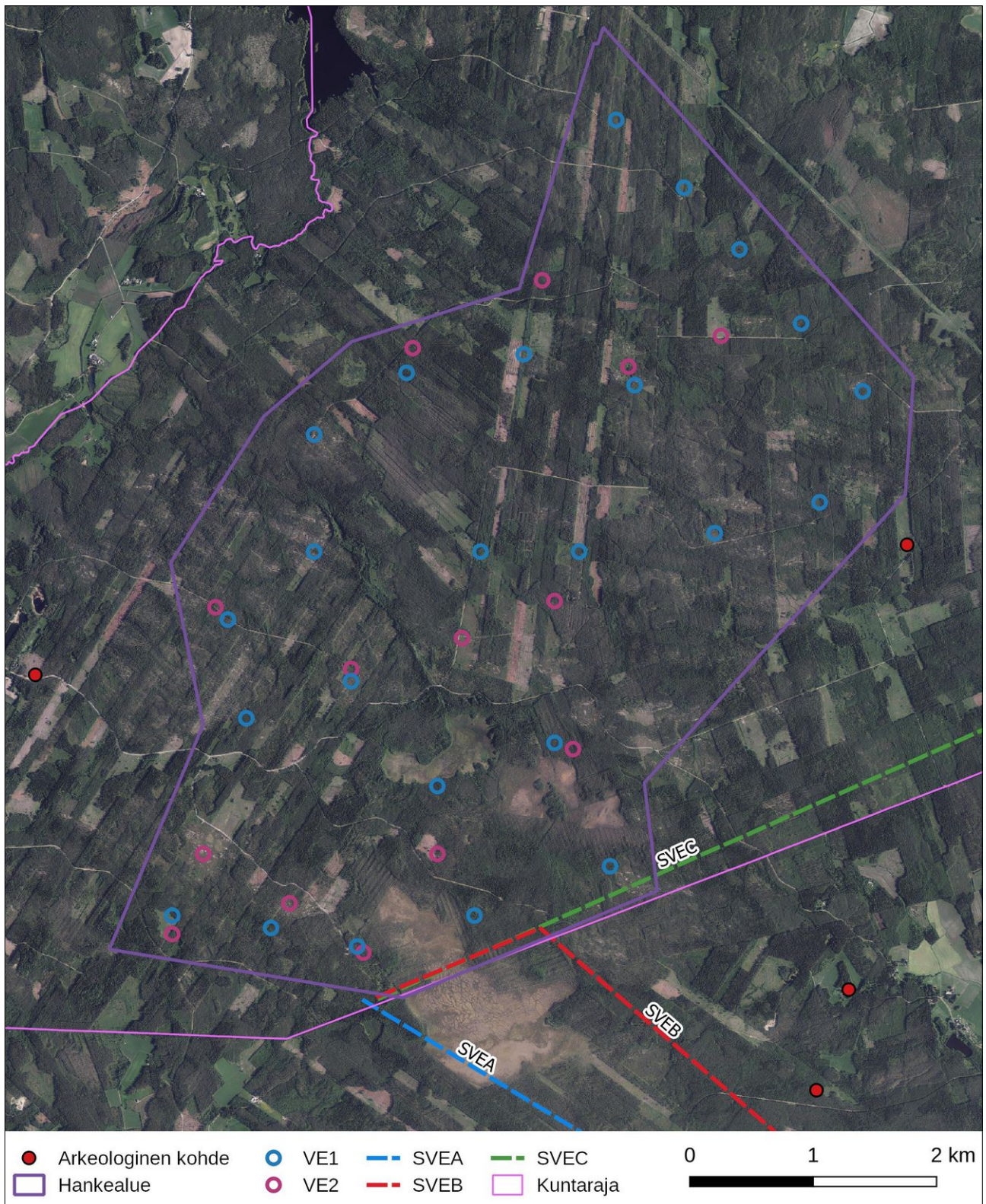
3. Maisema, topografia ja geologia

Tuulivoimapuiston hankealue on kallioista ja maaperältään karkeaa moreenia olevaa metsämaata. Länsi- ja itäosissa on muutamia laajempia kallioselänteitä. Hiekkaa olevia kankaita havaittiin vain pienialaisesti muutamilla kohdilla. Maasto on pääosin loivapiirteistä ja suurempia korkeuseroja ei esiinny. Korkeimmat alueet mpy ovat eteläosassa ja matalimmat pohjoisosassa. Keski- ja pohjoisosassa rämeitä on suhteellisen vähän, eteläosassa on laajempi Järvenneva ja myös osa Kylkisalonnevaa sijaitsee eteläosassa. Järvennevan luoteispuolella on entinen Lauttajärvi, joka on nykyisin avosuota. Ennen järven laskua sen luoteisosasta virtasi Ulvilanluoma Kinnarlampeen, joka oli Orismalanjoen leventymä. Myös Kinnarlampi on laskettu ja se on nykyisen peltoa. Hankealueella kulkee kattava metsätieverkko. Metsät ovat eri kasvuvaiheissa olevia talousmetsiä.

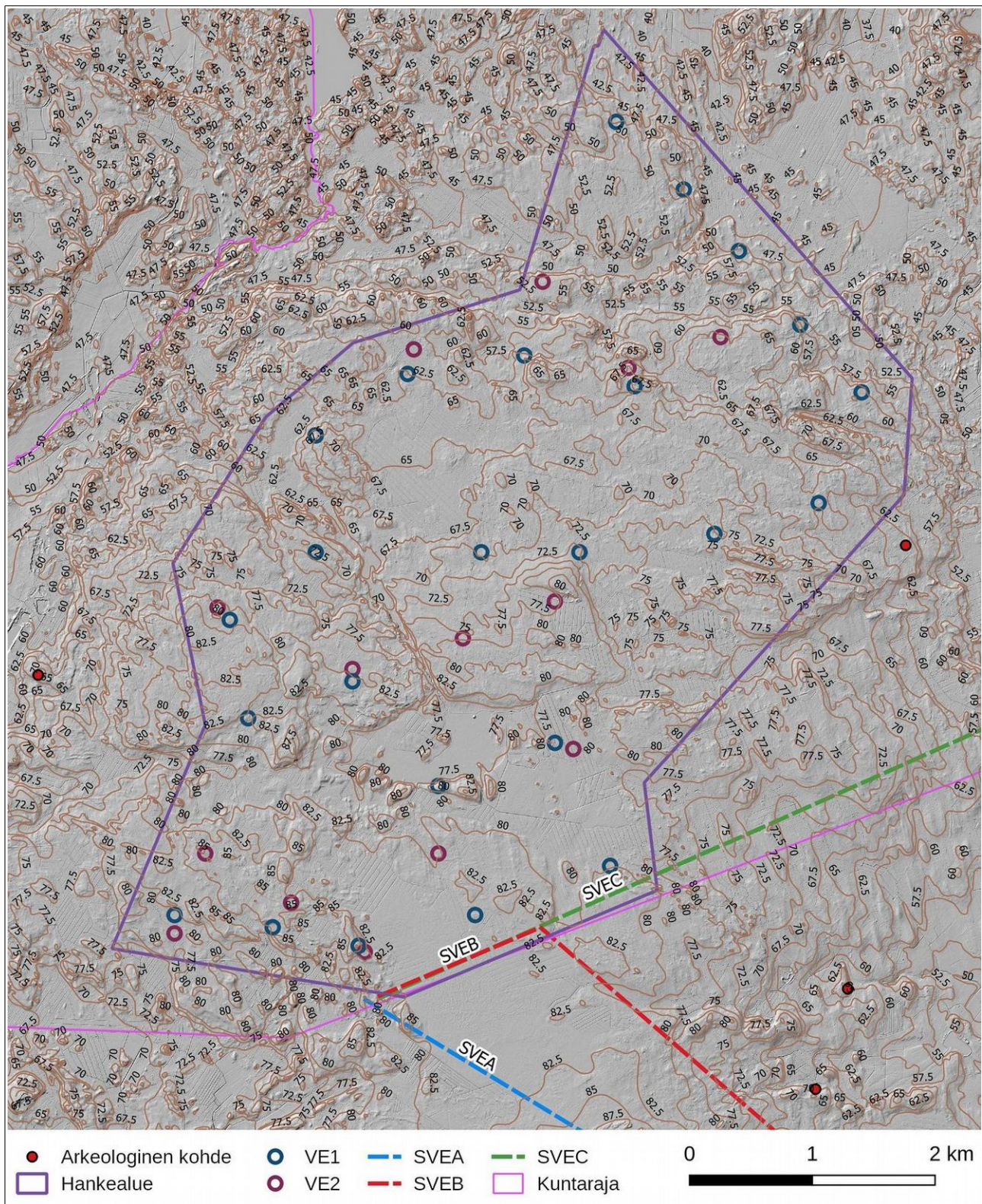
Voimajohtoreitti SVEA alkaa hankealueen eteläreunalta Seinäjoen ja Ilmajoen rajan tuntumasta ja kulkee Kylkisalonnevan yli. Sen jälkeen reitti kulkee kallioisessa maastossa ja sivuaa Puuronvuoren pohjoisreunan kallioita. Ennen Kyrönjoen länsipuolisia peltoja reitti kulkee loivasti kumpuilevassa metsämaastossa, missä maaperä on kivikkoista. Loivasti Kyrönjokea kohden viettävillä pelloilla maaperä on savea ja liejua sekä kaapealla vyöhykkeellä joen rannassa hiesua. Molemmiin puolin jokea on joitakin tiloja. Joen itäpuolella reitti kulkee alavalla peltotasangolla, missä maaperä on liejuhiesua ja liejusavea.

Voimajohtoreitti SVEB kulkee ensin koilliseen n. 1,4 km Seinäjoen ja Ilmajoen rajan pohjoispuolella. Sen jälkeen reitti jatkuu Kylkisalonnevan pohjoispuolelta kaakkoon metsäisellä alueella, missä ei esiinny suurempia korkeusvaihteluja, maaperä on hienoa moreenia. Korvenloukossa reitin molemmiin puolin on tila. Korvenloukon kohdalta reitti jatkuu loivasti Kyrönjoelle laskevilla peltoalueilla, missä maaperä on savea ja liejusavea. Joen ylityskohdalla maaperä on liejuista hienoa hietaa. Reitin loppupää kulkee koilliseen n. 1,8 km nykyisen voimajohdon vierellä, missä maaperä on liejusavea.

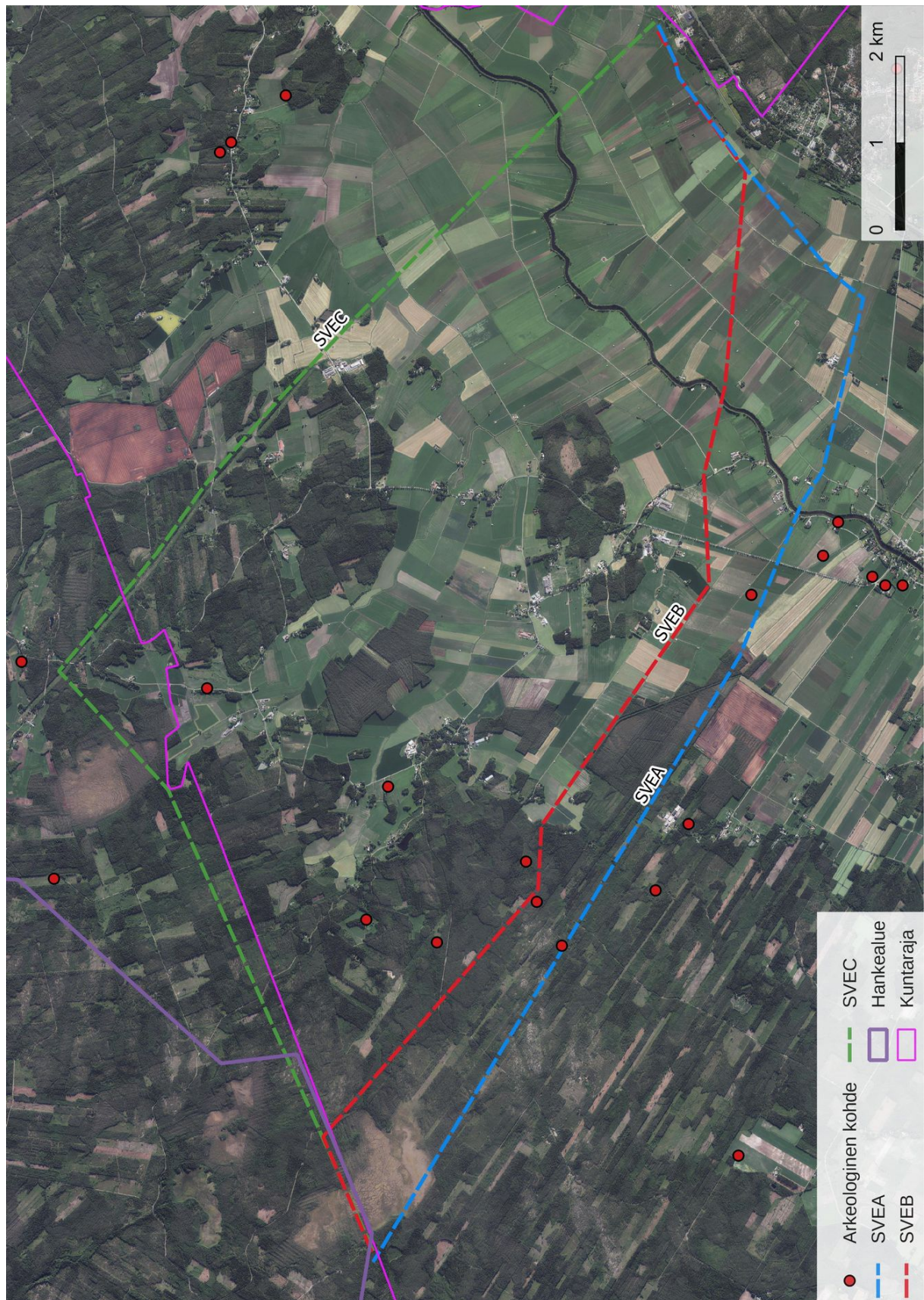
Voimajohtoreitti SVEC kulkee hankealueen eteläreunalta koilliseen n. 5,8 km Seinäjoen ja Ilmajoen rajan pohjoispuolella. Ensin reitti ylittää Kylkisalonnevan ja joitakin matalia kallioisia kankaita. Sen jälkeen reitti kulkee Varisnevalle asti jokseenkin tasaisessa metsämaastossa, missä maaperä on karkeusasteeltaan vaihtelevaa moreenia. Varismäeltä kaakkoon reitti jatkuu pienten kivikkoisten ja kallioisten mäkien yli Saarikkonevan turvetuotantoalueen länsipuolelle. Turvetuotantoalueen lounaispuolella on tiloja Kilsunkylässä ja Kasarinloukossa. Saarikkonevan turvetuotantoalueen eteläpuolella reitti kulkee loivalla peltolakeudella Kyrönjoelle. Joen molemmiin puolin esiintyy laajasti liejua ja turvetta olevaa maaperää.

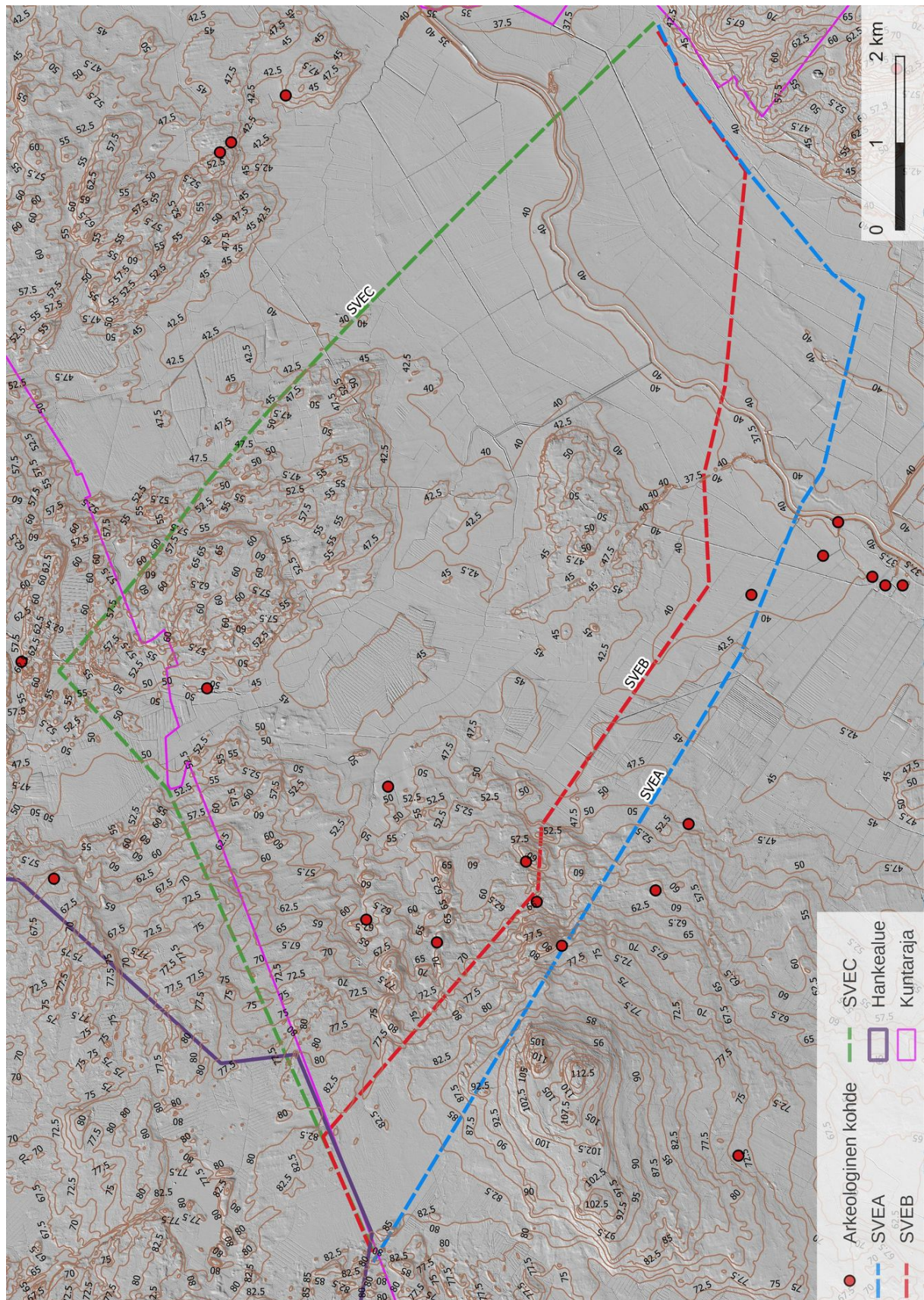
Hankealue ja voimajohtoreitit ortokuvalla. Arkeologiset kohteet Museoviraston rekisteriportaalin mukaan (luettu 16.8.2023). Ortokuvat, Mml 8/2023.

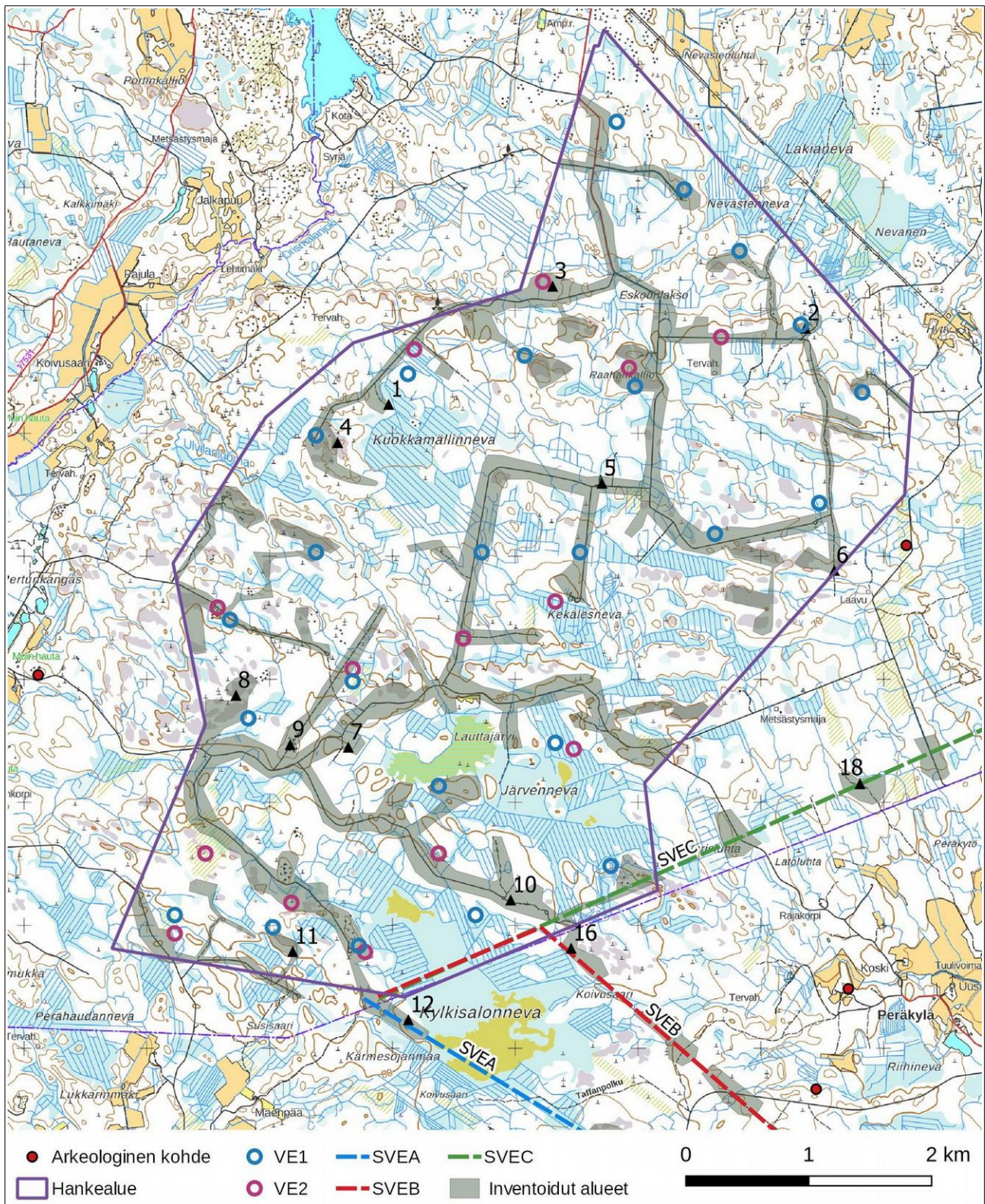
Hankealue ja voimajohtoreitit vasten laserkeilausaineistoon perustuvaa vinovalovarjoste 2 m DEM ja korkeuskäyrät. Tausta-aineistot Mml 8/2023. Arkeologiset kohteet Museoviraston rekisteriportaalin mukaan (luettu 16.8.2023).

Voimajohtoreitit ortokuvalla. Arkeologiset kohteet Museoviraston rekisteriportaalin mukaan (luettu 16.8.2023).
Ortokuvat, Mml 8/2023.

Voimajohtoreitit vasten laserkeilausaineistoon perustuvaa vinovalovarjoste 2 m DEM ja korkeuskäyrät. Tausta-aineistot Mml 8/2023. Arkeologiset kohteet Museoviraston rekisteriportaalin mukaan (luettu 16.8.2023).

Inventoidut alueet ja kuvauspaikat (kohdekuvat ovat kohdekuvausten yhteydessä, kuva 1 on kansikuva). Taustakartta Mml 8/2023. Arkeologiset kohteet Museoviraston rekisteriportaalin mukaan (luettu 16.8.2023).

Tuulivoimapuiston hankealue

2. Sysilinnan metsäkämppä.

3. Metsää Eskoonlaakson länsipuolella, pohjoiseen.

4. Kvartsijuonia Kuokkamällinnevan länsipuolisilla kallioilla.

5. Leppäkota hankealueen keskiosassa.

6. Ajoura alueen itäosassa, pohjoiseen.

7. Kasvatusmetsää Lauttajärven länsipuolella, kaakkoon.

8. Matalia kallioita alueen lounaisosassa.

9. Aurattu mäki, missä esiintyi myös rakkaa, pohjoiseen.

10-11. Matala kangas Kylkisalonnevan pohjoispuolella, kaakkoon. Oikealla kivikkoinen kangas alueen luoteisosassa, pohjoiseen.

Voimajohtoreitit

12-13. Johtoreitti SVE A Kylkisalonnevan länsipuolella, kaakkoon. Oikealla johtoreitti SVEA Puutiovuoren luoteispuolella, pohjoiseen.

Inventoidut alueet ja kuvauspaikat (kohdekuvat ovat kohdekuvausten yhteydessä). Taustakartta Mml 6/2023. Arkeologiset kohteet Museoviraston rekisteriportaalin mukaan (luettu 16.8.2023).

14-15. Johtolinja SVEA Vähävuoren eteläpuolella, luoteeseen. Oikealla SVEA Ahonkylän peltolakeudella pohjoiseen.

16-17. SVEB johtoreitti Kylkisalonnevan luoteispuolella. Oikealla johtoreitti Vähävuoren pohjoispuolella, kuvat pohjoiseen.

18-19. Johtoreitti SVEC Komsinkorven pohjoispuolella, koilliseen. Oikealla SVEC Saarikkonevan länsipuolella, pohjoiseen.

20. Johtoreitti SVE C Munakantieltä etelään.

21. Ahonkylän muuntoasema, koilliseen.

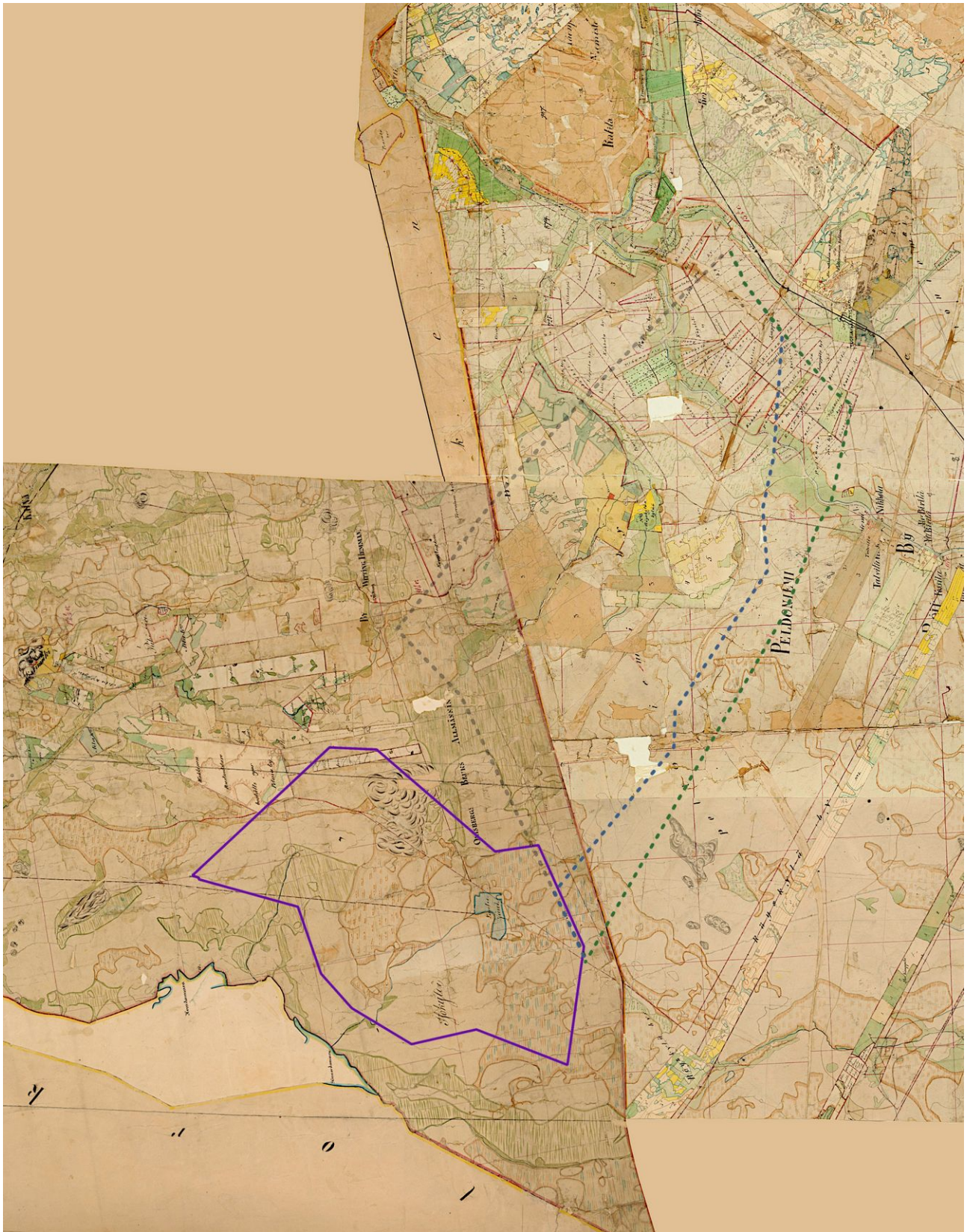
4. Alueen maankäytön historiaa

Tuulivoimapuiston hankealue sijaitsee korkeudella n. 37,50 – 85 m mpy, joka vastaa aikaa myöhäismesoliittiselta ajalta kivikauden loppupuolelle n. 7300-4000 vuotta sitten. Korkeimmat alueet ovat lounaisosassa ja matalimmat pohjoisosassa. Voimajohtoreitit sijaitsevat n. 37,50-92,50 m mpy. Korkeimmat alueet sijaitsevat johtoreittien pohjoisosissa kallioisissa ja kivikkoisissa maastossa. Alle 47,50-45 m mpy olevat reittiosuudet kulkevat peltoalueilla Kyrönjoen laaksossa. Voimajohtoreitit kulkevat suureksi osaksi suohon raivatuilla pelto-alueilla. Kyrönjoen uoma sijaitsee kohdealueella kivikauden lopun ja pronssikauden taitteen muinaisrantatasolla n. 37,50-42,50 m mpy.

Hankealueen sijaintikorkeuden perusteella esim. kivikautiset hyljestäjien pyyntileirit ovat sillä potentiaalisia kohteita. Myös esimerkiksi metallikautiset hautaröykkiöt ovat mahdollisia, vaikka kivikautisen sijaintikorkeuden perusteella niiden löytymistä alueelta ei voinut pitää hyvin todennäköisenä. Hankealuetta lähimpänä olevat esihistoriallisiksi ajoitetut kohteet sijaitsevat n. 1,2-1,8 km länteen Orismalanjoen laaksossa. Joen eteläosa on ojitusten myötä ehtynyt tai hävinnyt. Marttilan kohteessa (1000038618) on kiviröykkiö, jota ei ole tarkemmin ajoitettu. Joen tuntumassa n. 1 kilometrin pituisella hiekkaharjulla sijaitsee kivikautiset asuinpaikat Perkiö 2 (975010009) ja Perkiö 1/Latva-Marttila (975010008). Perkiö 2 kohteesta on löytynyt useita kiviessineitä ja merkkejä asuinpaikasta, mm. ilmeisiä liesien jäännöksiä. Perkiö 1/Latva-Marttila kohteesta on havaittu asumuspainanteita. Kohteesta etelään sijaitsee myös Korven röykkiökohte (975010007).

Merkkejä esihistoriallisesta toiminnasta on paikannettu toistaiseksi vähän johtoreittien läheisyydestä. Niiden lähistöllä on kolme esihistoriallista kohdetta, joista Soidinahan kivikautinen asuinpaikka sijaitsee johtoreitin SVEA eteläpuolella Jäpinnevan turvetuotantoalueesta luoteeseen. Kohde on arvioitu todennäköisesti tuhoutuneeksi. Johtoreitistä SVEB itään Peräkylässä sijaitsee Mannilan (145010030) kivikautinen asuinpaikka. Edellisestä n. 1,5 km itäkaakkoon sijaitsevan Honkavaaran (1000027155) löydöt ja havainnot on todettu luontaisiksi. Johtoreitin SVEC lähistöllä Kiikerinkyläntien varrella sijaitseva Tammelanharjun (145010034) kivikautinen asuinpaikka on ilmeisesti tuhoutunut. Kivikautisten kohteiden sijainnille otollisemmat alueet sijaitsevat mäkipaikoilla hieman etäämpänä joesta. Liejupitoinen maaperä ja joen rantojen hyvin loiva korkokuva ei ole ollut otollinen asuin- tai muun tyyppisille pitempiaikaisille toimintapaikoille, mihin viittaa jakson irtolöytöjen puuttuminen.

Orisbergin ruukki on sijainnut hankealueesta n. 3 km luoteeseen Kotilammen rannalla (mj-tunnus 1000018307). Ruukki perustettiin 1600-luvun lopulla. Orismalanjoen varrelta on löytynyt useilta paikoilta raudanvalmistukseen liittyviä jäänteitä. Ruukin toimintaan varten tarvittiin suuret määrät puuhiiltä. Alueella on siten todennäköisesti valmistettu sysiä tähän tarkoitukseen. Myös hankealueelta havaittiin lidar-korkeusmallissa hiilimiluja. Hankealueelle on merkitty 1840-luvun ja vuoden 1904 pitäjänkartoille ruukin maita Lauttajärven itäpuolelle. Ruukin toiminnan sivutuotteena saatiin sahataravaa. Lähiseudun metsät olivat siten tehtaan tärkeitä puuvarantoja. Ilmeisesti ainakin jotkut 1840-luvun ja vuoden 1904 pitäjänkartoille merkityt metsäreitit liittyivät ruukin raaka-aineiden hankintaan. Hankealueen kaakkoispuolella kulkee nykyisin Sysitie-niminen metsätie.

Hankealue ja voimajohtoreitit
<https://astia.narc.fi/uusiastia/index.html>.

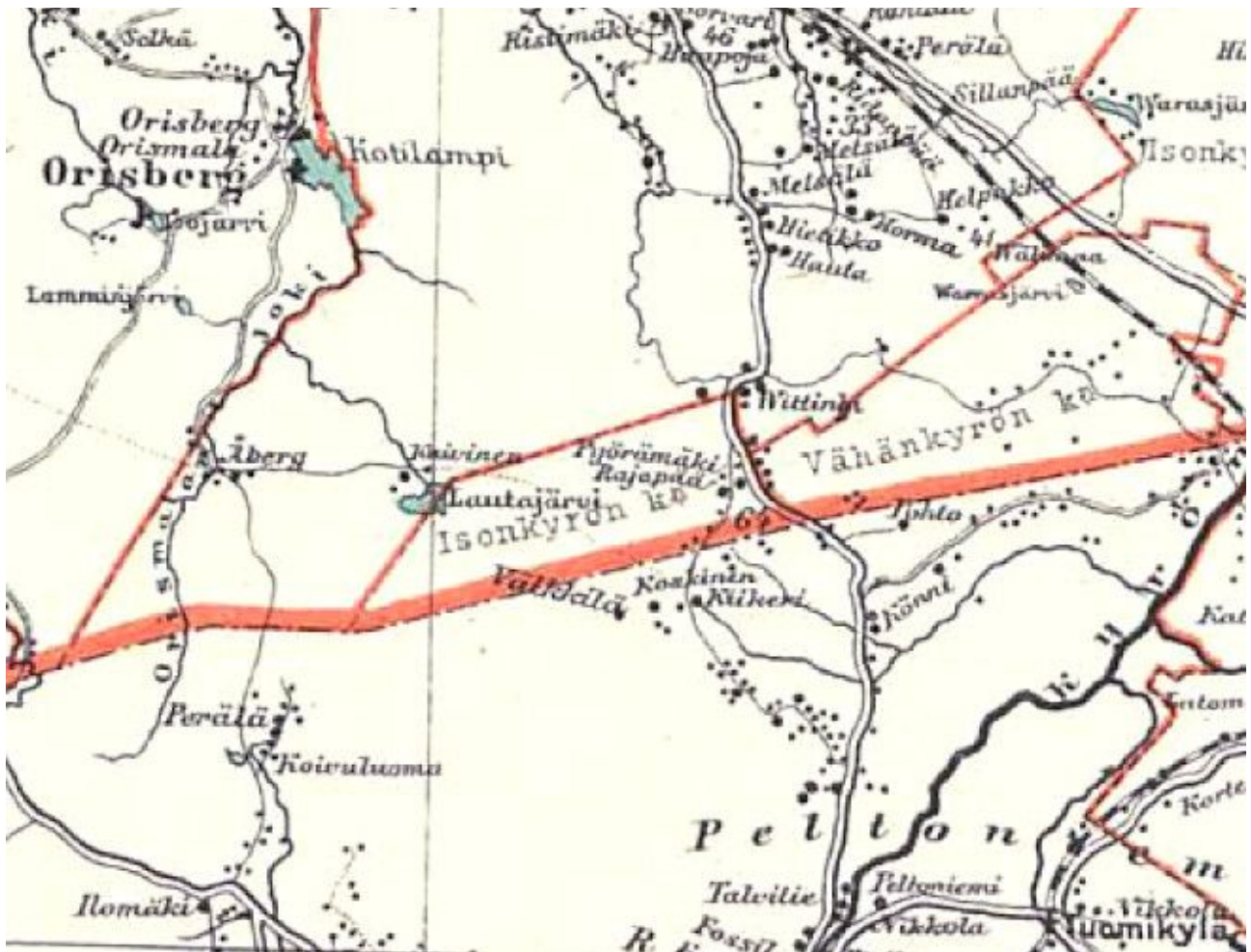
1840-luvun

pitäjänkartoilla.

Kartat,

Kansallisarkisto,

Hankealue sijaitsee Orismalanjoen ja Jääskänjoenluoman välissä, joiden ylä- ja keskijuoksun varrelle oli perustettu 1800-luvun puoliväliin mennessä uusia tiloja ja torppia. Hankealue oli kylin välistä metsämaata ja se on ollut lähes asumattomaa nykyaikaan asti. 1840-luvun pitäjänkartalle on merkitty muutama metsäreitti, jotka kulkivat alueen koillisosassa. Myöhempi asutus on sijainnut lasketun Lauttajärven rannalla. Sen pohjoisrannalle on merkitty talo vielä vuoden 1970 peruskartalle ja järviuivion ympärille peltoja, osa niistä erottuu maastossa nykyisin selvästi. Lauttajärvi on merkitty esim. vuoden 1925 Vaasan läänin kartalle, minkä perusteella järven lasku olisi tapahtunut myöhemmin. Nimi "Ooperi" on kansankielinen muunnos Orismalanjoen varren Åberg-nimisestä talosta. Lauttajärvi esiintyy vanhoilla kartoilla myös Lautajärvi-nimisenä.

Yksityiskohta Vaasan lääniä esittävästä vuoden 1925 kartasta. Kartta: Maanmittaushallituksen arkisto.

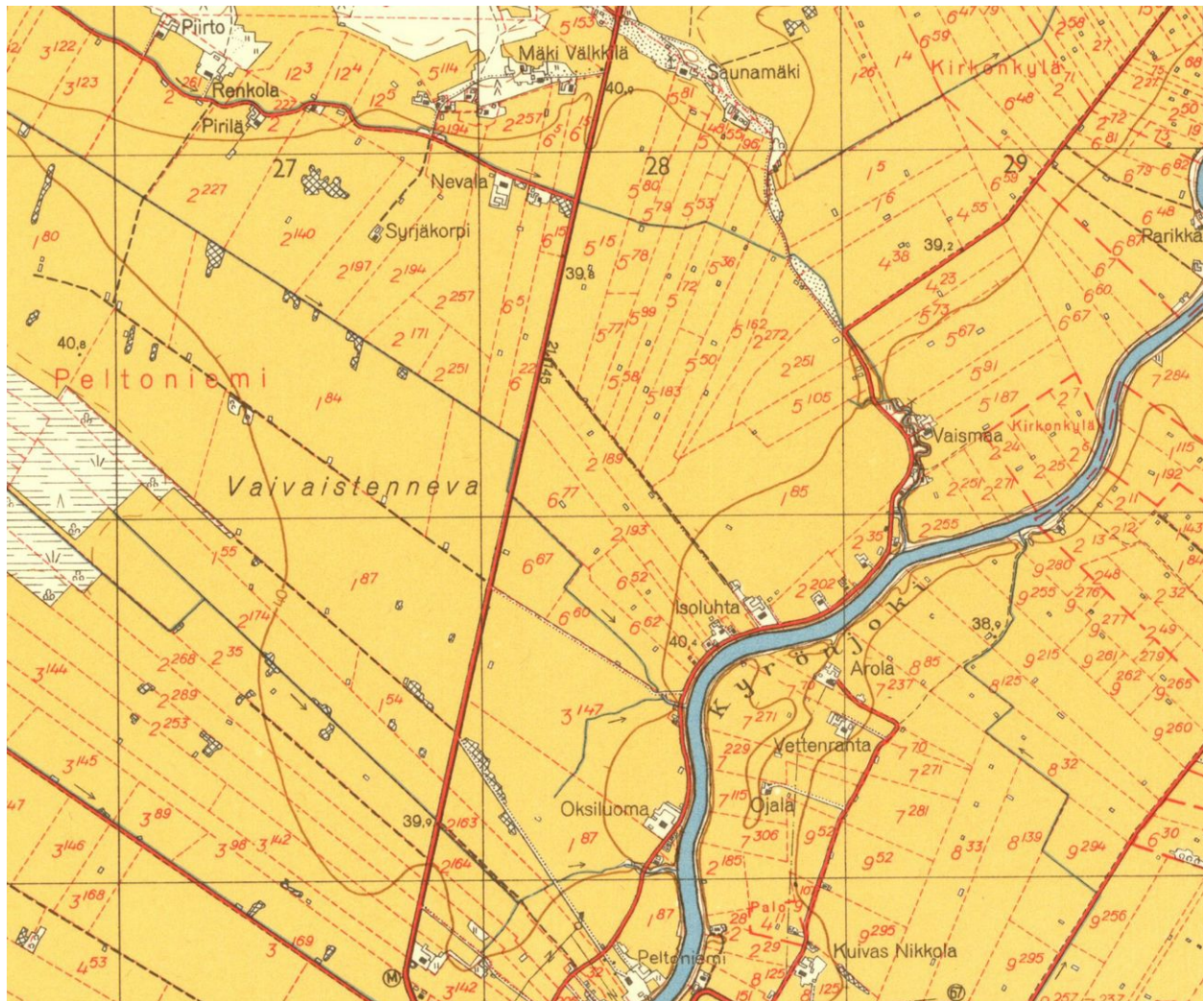
Johtoreittien lähistöllä vanhimmat perustetut talot olivat Seinäjoen Könni ja Vittinki, ne sijaitsivat historiallisen Kyrönkankaantien kesätien varrella. Könni eli Königsbäck on perustettu 1710-luvulla. Pohjoisemmaksi tien varrelle oli perustettu 1690-luvulla Wittingin krouvi, joka toimi vuodesta 1758 kestikievarina ja postitalona. Historiallinen Kyrönkankaan tie noudattaa nykyistä Könnintietä Kyrönjoen varteen. 1800-luvulla asutusta syntyi mm. Harjunmäelle ja Uljaistenkylään.

Johtoreitin SVEB lähistöllä sijaitsee ilmeinen historiallisen ajan raudanvalmistuspaikka Peräkylä (1000014806), mahdollisesti paikalla on myös pajan jäänteet. Paikalla on havaittu runsaasti rautakuonaa. Paikallisen arvion mukaan myös kohteissa Ala-Sihto (1000015046) ja Isonkivenmaa (1000015047) olisi ollut raudanvalmistusta. Niiden kohteiden inventoinneissa ei ole kuitenkaan havaittu varmoja merkkejä raudanvalmistuksesta. Isonkivenmaa sijaitsee johtoreitistä SVEB n. 100 m pohjoiseen, Ala-Sihto sijaitsee johtoreitistä SVEA vajaa 500 m etelään.

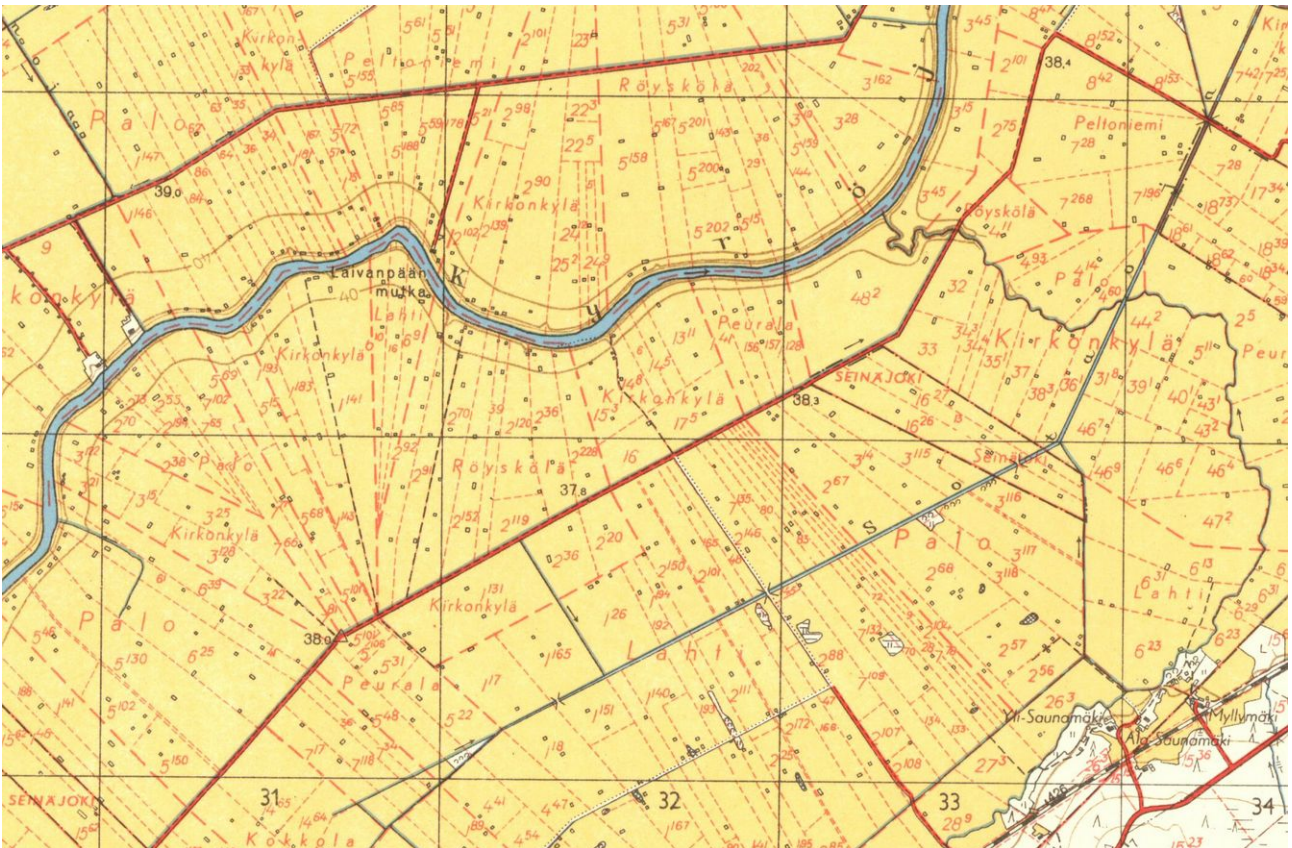

Seinäjoen Vittingin historiallinen rautakaivos sijaitsee voimajohtoreitistä SVEC vajaa 300 m koilliseen. Malmia on louhittu ensimmäisen kerran jo 1500-luvulla (mj-tunnus 1000013168).

Kyrönjoen molemmin puolin peltoalueille on kaivettu aikoinaan runsaasti avo- ja laskuojia sekä tehty penger-ryksiä hillitsemään tulvimista. Alajoen kuivatus lisäsi 1800-luvulla viljelysalan yli kymmenkertaiseksi. Viljelystapa oli kydöttäminen. Alajoelle syntyi nk. jokisaunakulttuuri, joka vastaa Pohjanmaan karjamajakulttuuria. Ensimmäiset jokisaunat eli luhtamajat tai kytötuvat ovat olleet käytössä ehkä jo n. 200 vuotta sitten. Kysymys oli väliaikaiseen asumiseen rakennetuista rakennuksista

Vaivaistenneva vuoden 1953 peruskartalla 222205. Sen itäpuolella kulkee Könnintie, joka noudattaa historiallisen Kyrönkankaantien linjausta. Maanmittauslaitos, <http://vanhatpainetutkartat.maanmittauslaitos.fi/>.

Kyrönjoen vartta vuoden 1953 peruskartalla 222202. Kartasta käy ilmi lakeudella sijainneiden latojen paljous. Vasemmalla Laivanpäänmutka, vanha rantautumispaikka. Maanmittauslaitos, <http://vanhatpainetutkartat.maanmittauslaitos.fi/>.

5. Tulokset

Inventoinnissa havaittiin 10 uutta muinaisjäännöstä, jotka ovat hiilimiluja sekä tervahautoja ja yksi on raja-merkki. Inventoinnin jälkityövaiheessa havaittiin lidar-aineiston perusteella yksi mahdollinen tervahauta, joka on raportin kohde 16. Kohteet 9, 14 ja 15 löytyivät voimajohtoreittien läheisyydestä, muut tuulivoimapuiston suunnittelualueella.

Tuulivoimapuiston suunnittelualueella kohteet sijaitsevat voimalapaikoista vähintään 240 metrin etäisyydellä. Voimaloiden sijoittamisella inventoinnin pohjana olleiden vaihtoehtojen mukaan ei arvioida olevan suoria vaikutuksia arkeologisiin kohteisiin. Voimajohtoreittien vaihtoehtojen toteuttamisella voisi olla vaikutusta kohteisiin 9. Järvenneva etelä, 10. Vähävuori, 14. Ojanperänkytö ja 15. Ylänkö.

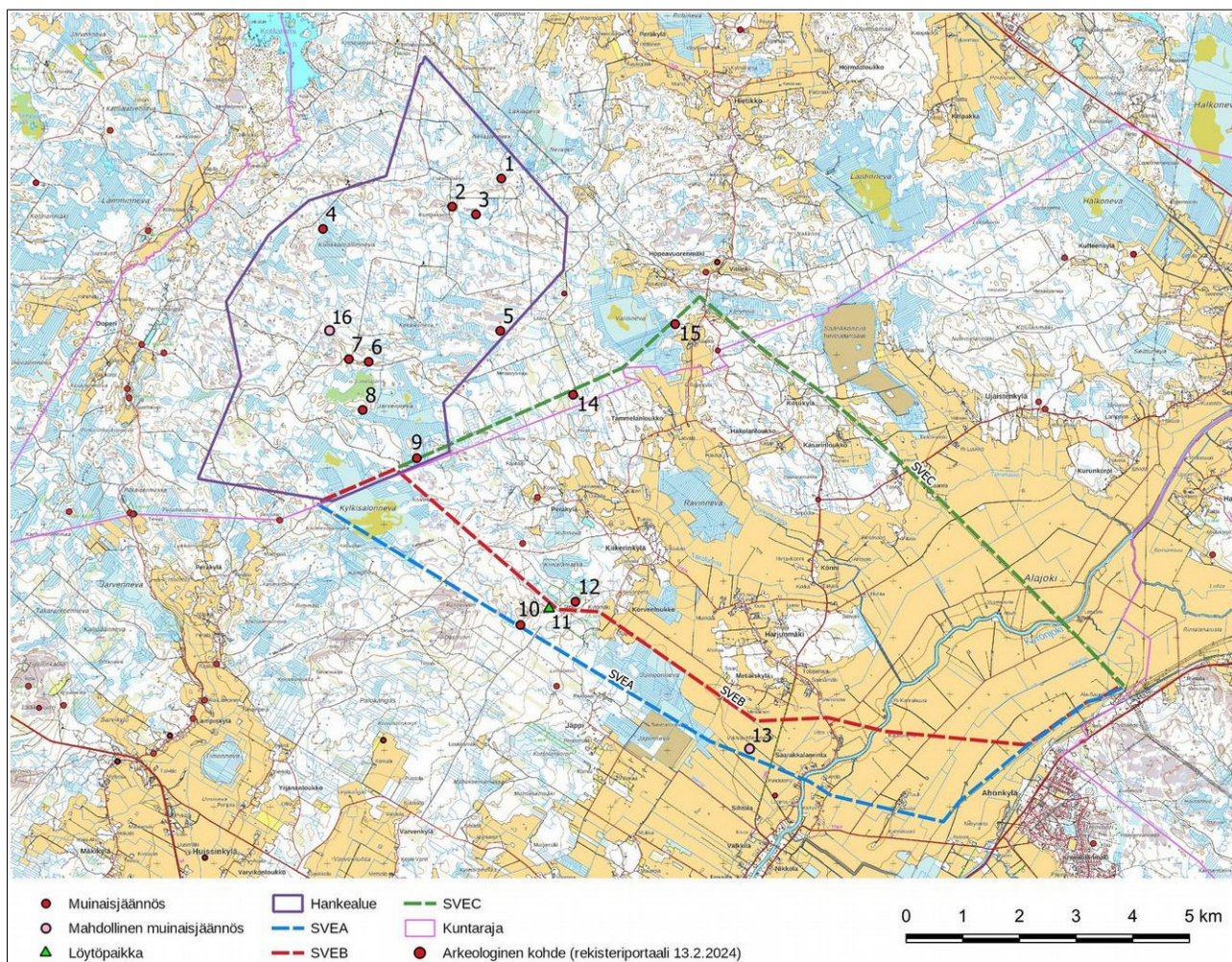
Lestijärvi, 4.3.2024

Jaana Itäpalo
Jaana Itäpalo

Hans-Peter Schulz
Hans-Peter Schulz

6. Yleiskartta

Raportin kohteet 1-16. Kohdealueiden ulkopuolella olevat kohteet rekisteriportaalin mukaan (luettu 13.2.2024). Taustakartta Mml 6/2023.

7. Kohdelista

Kohde	sivu	tyyppi/ tyypin tarkenne	ajoitus	lkm.	status
SEINÄJOKI					
1. Eskoonlaakso itä	22	Kivirakenteet/rajamerkit	historiallinen	2	MJ
2. Raahankallio	25	Työ- ja valmistuspaikat/hiilimiilut	historiallinen	1	MJ
3. Raahankallio itä	26	Työ- ja valmistuspaikat/hiilimiilut t. ter- vahaudat	historiallinen	1	MJ
4. Kuokkamällinneva	27	Työ- ja valmistuspaikat/hiilimiilut	historiallinen	1	MJ
5. Varsanpää	29	Työ- ja valmistuspaikat/tervahaudat	historiallinen	1	MJ
6. Lauttajärvi	30	Asuinpaikat	moderni	1	m

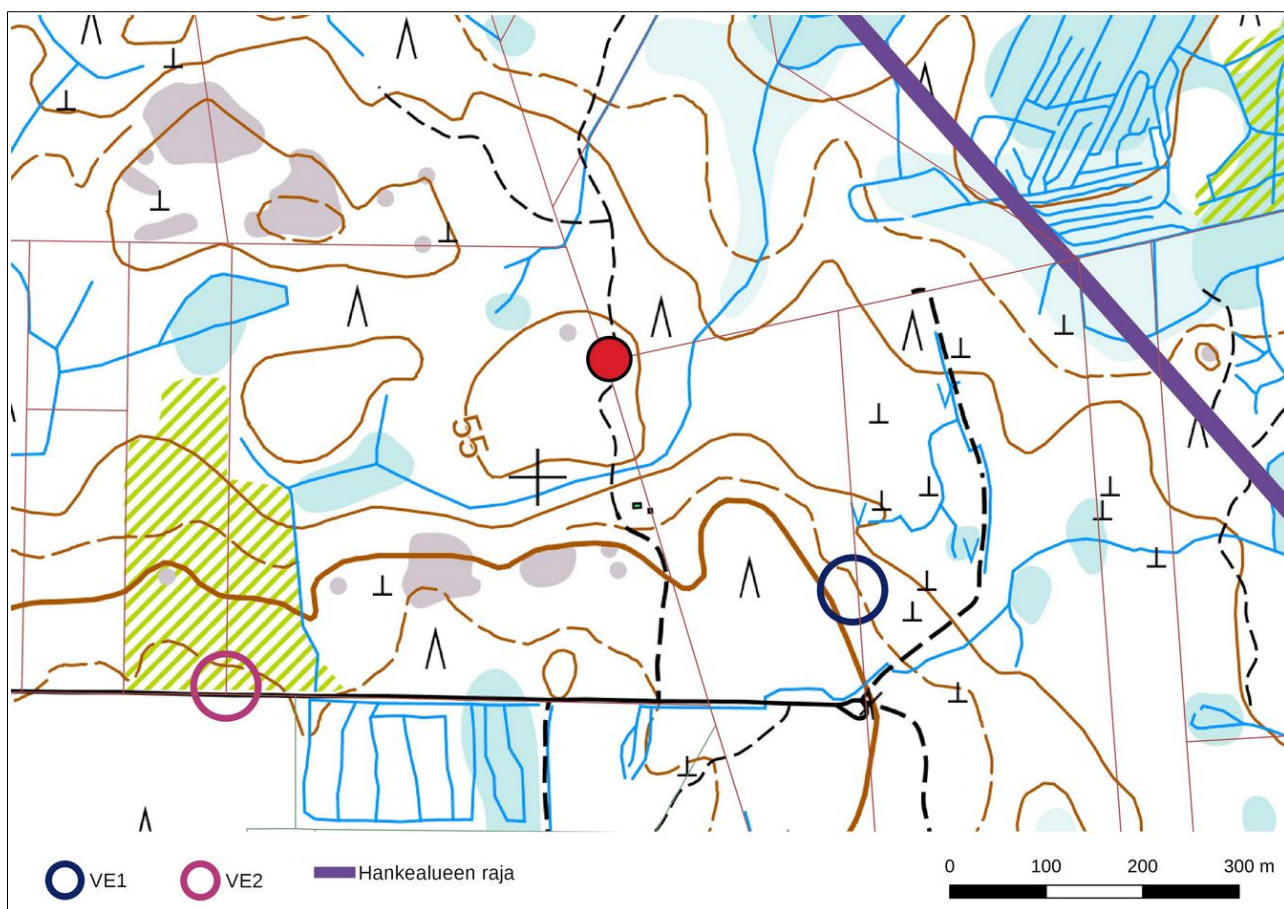

Kohde	sivu	tyyppi/ tyypin tarkenne	ajoitus	lkm.	status
7. Lauttajärvi 2	32	Työ- ja valmistuspaikat/tervahaudat	historiallinen	2	MJ
8. Järvenneva	33	Työ- ja valmistuspaikat/tervahaudat	historiallinen	1	MJ
9. Järvenneva etelä	35	Työ- ja valmistuspaikat/hiilimiilut	historiallinen	1	MJ
ILMAJOKI					
10. Vähävuori	36	Työ- ja valmistuspaikat/tervahaudat	historiallinen	1	MJ
11. Vähävuoren itärinne	37	Löytöpaikat/irtolöytöpaikat	historiallinen	1	LP
12. Isonkivenmaa	39	Työ- ja valmistuspaikat/tervahaudat/raudanvalmistuspaikat ?	historiallinen	3	MJ
13. Peltoniemi Vaivaistennevan kytö	40	Hautapaikat	historiallinen	1	MJ
SEINÄJOKI					
14. Ojanperäankyö	43	Työ- ja valmistuspaikat/hiilimiilut	historiallinen	1	MJ
15. Ylänkö	44	Työ- ja valmistuspaikat/tervahaudat	historiallinen	1	MJ
16. Ulvilanluoma	46	Työ- ja valmistuspaikat/tervahaudat	historiallinen	?	MJ ?

Status: MJ muinaisjäänös, KP muu kulttuuriperintökohde, LP löytöpaikka, m muu kohde.

8. Kohdetiedot

1. Seinäjoki Eskoonlaakso itä			
Rekisteritiedot		Paikkatiedot	
Mj-rekisteri		TM35-lehtijako	P3341L
Laji	Kiinteä muinaisjäänös	Vanha yleislehtijako	124412
Tyyppi	kivirakenteet	Koordinaatit ETRS-TM35FIN	P: 6978122,859 I: 270074,472 röykkiö/linjakivet P: 6978125,803 I: 270069,166
Tyypin tarkenne	rajamerkit	N2000	Z n. 55 m
Ajoitus	historiallinen	Koordinaattiselite	gps-mittaus, rajamerkki
Aiemmat tutkimukset	-	Inventointimenetelmät	Pintahavainnointi, kairaus
Aiemmat löydöt	-	Inventointilöydöt	-
Kuvaus: Lakiannevan ja Nevasen lounaispuolisella metsäalueella. Noin 150 m Sysilinna-nimisestä metsäkämpästä pohjoiseen metsätien länsipuolella. Ympäristössä kasvaa vanhaa kuusimetsää. Pelmaan ja Torkkolan kylien rajalla oleva vanha rajamerkintä. Rajalinja on merkitty kulkemaan 1840-luvun ja vuoden 1904 uudistetulle pitäjänkartalle samalla kohdalla kuin nykyinen tilaraja. Rajamerkintä koostuu rajakivestä, jota ympäröi neljä reunakiveä. Kaikki kivet näyttävät luontaisilta ja ovat muodoltaan vaihtelevia. Ne eivät ole uudempia porakiviä. Rajakivi on n. 60 x 50 x 40 cm. Kiven luoteissivulle on rapautunut numerohakkaus 144. Pinnalla kasvaa eri jäkälälajeja ja hieman sammalta. Reunakivet ovat n. 40-60 cm halkaisijoiltaan. Rajakivestä n. 5 m luoteeseen on matala röykkiömäinen kiveys, jota peittää sammal. Röykkiössä on mahdollisesti kumollaan olevia linjakiviä. Rajamerkki sijaitsee gps-mittauksen mukaan hieman nykyisestä itä-länsisuuntaisesta tilarajasta pohjoiseen. Röykkiömäinen muodostelma sijaitsee nykyisellä pohjoisluoteis-eteläkaakko-suuntaisella tilarajalla.			
Ehdotus suojavyöhykkeeksi:	Kyllä. Etäisyys tuulivoimalapaikkoihin on n. 350 m ja n. 520 m.		

Eskoonlaakso itä. Kohde punaisen ympyrän kohdalla. Nykyiset tilarajat merkitty ohuena viivana. Karttasymbolit ovat samoja kaikissa kohdekuvausten maastokartoissa. Taustakartta Mml 8/2023.

Rajamerkki kuvattu etelälounaaseen.

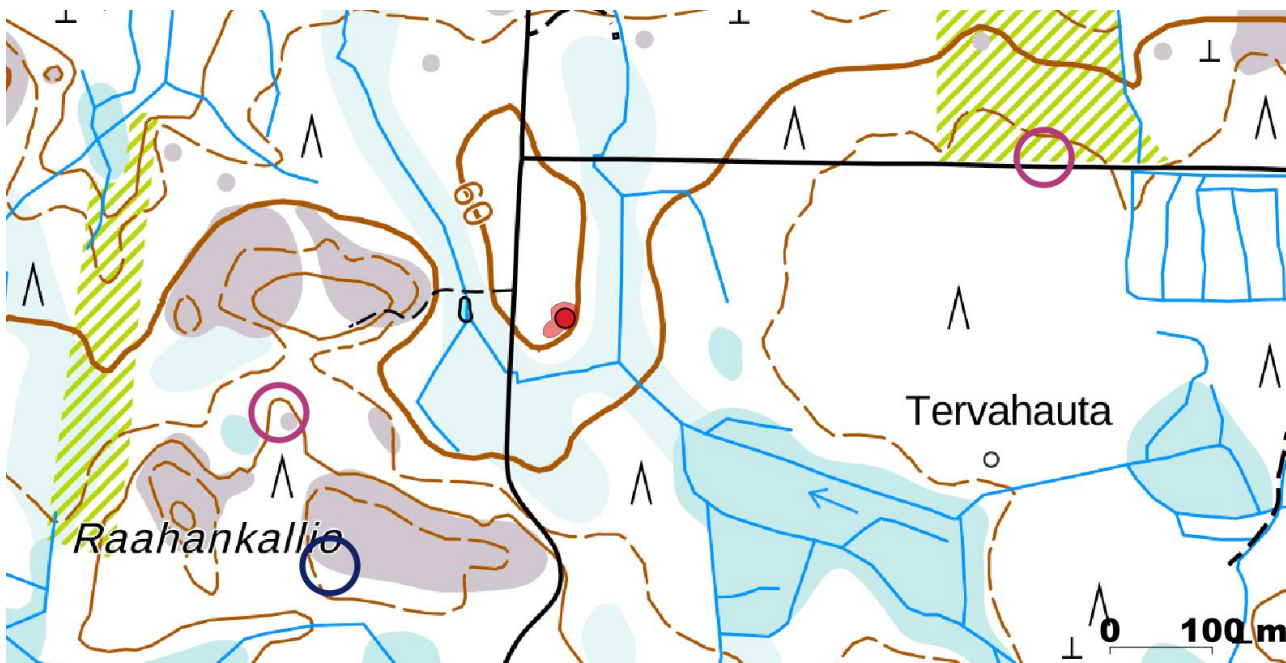
Rajamerkin luoteispuolella on röykkiömäistä kiveystä, jossa on mahdollisesti kaatuneita linjakiviä. Taustalla rajamerkki. Kuva itäkaakkoon.

Rajamerkin sijainti vuoden 1904 uudistetulla pitäjänkartalla 124412 222203. Kartta: Maanmittaushallitus ja Pitäjänkartat (1749-1917).

2. Seinäjoki Raahankallio

Rekisteritiedot		Paikkatiedot	
Mj-rekisteri		TM35-lehtijako	P3332L
Laji	Kiinteä muinaisjäännös	Vanha yleislehtijako	124412
Tyyppi	työ- ja valmistuspaikat	Koordinaatit ETRS-TM35FIN	P: 6977625,500 I: 269207,274
Tyypin tarkenne	hiilimiilut	N2000	Z n. 60 m
Ajoitus	historiallinen	Koordinaattiselite	lidar-paikannus
Aiemmat tutkimukset	-	Inventointimenetelmät	Pintahavainnointi
Aiemmat löydöt	-	Inventointilöydöt	-
Kuvaus: Eskoonlaaksosta etelään johtavan metsätien itäpuolella, tien länsipuolella on Raahankalliot. Alueella kasvaa tiheää nuorta sekametsää. Noin 20 m halkaisijaltaan oleva hiilimiilun pohja sijaitsee vain jonkin verran ympäristöstään kohoavan kumpareen kaakkoislaidalla. Muoto on pyöreä, keskusta jokseenkin tasainen, reunavalli on n. 50 cm korkea. Miilun päällä ja ympärillä kasvaa tiheää nuorta sekapuustoa, ja se erottui huonosti ympäristöstään.			
Ehdotus suojavyöhykkeeksi:	Kyllä. Etäisyys tuulivoimalapaikkoihin on n. 330 m ja n. 290 m.		

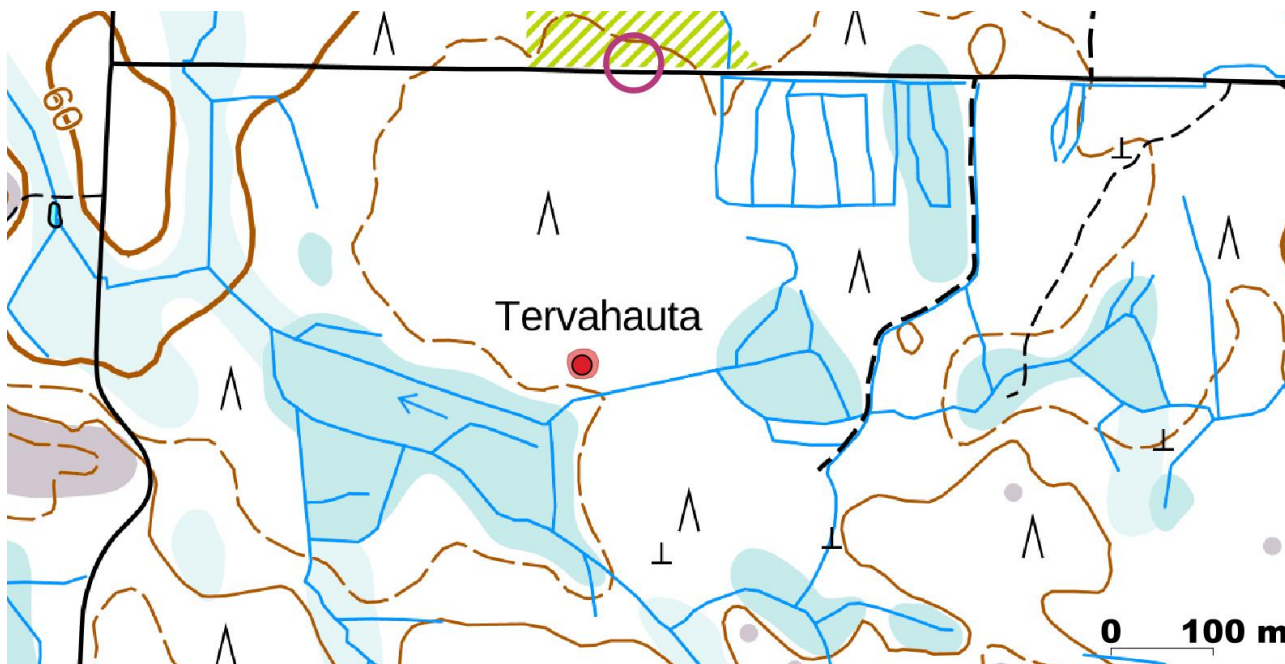

Raahankallio. Taustakartta Mml 8/2023.

Miilun keskusta kaakkoon.

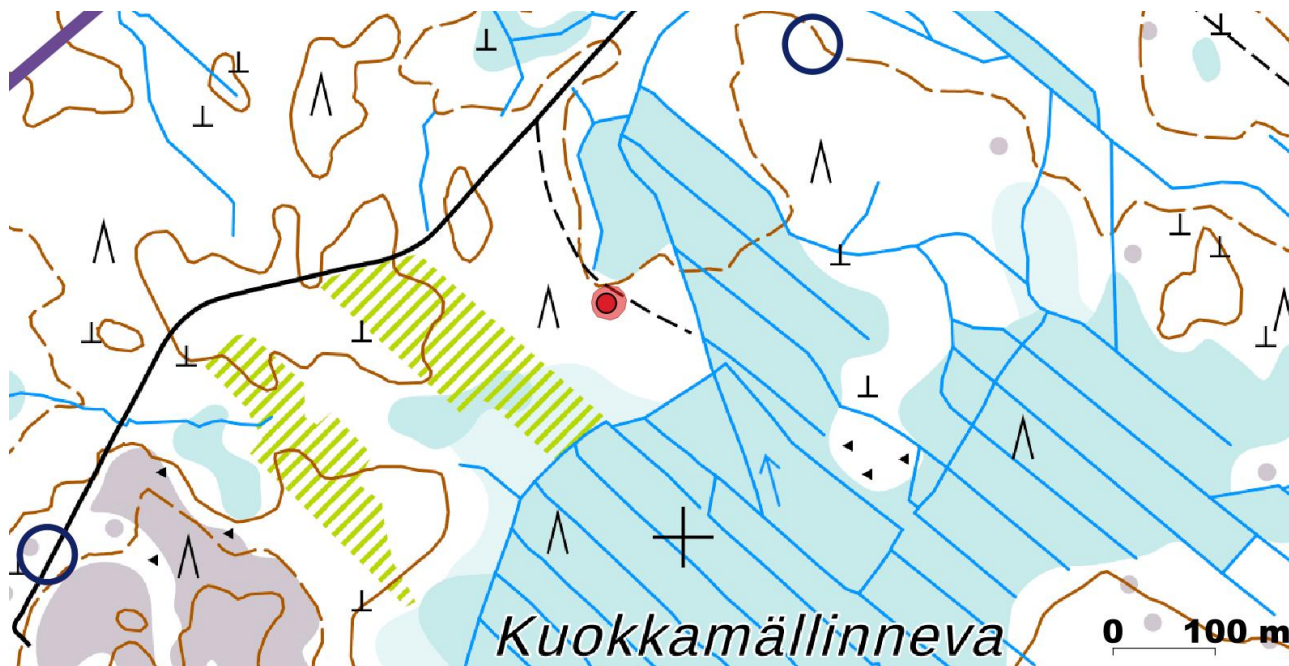
3. Seinäjoki Raahankallio itä			
Rekisteritiedot		Paikkatiedot	
Mj-rekisteri		TM35-lehtijako	P3332L
Laji	Kiinteä muinaisjäännös	Vanha yleislehtijako	124412
Tyyppi	työ- ja valmistuspaikat	Koordinaatit ETRS-TM35FIN	P: 6977487,243 I: 269626,428
Tyypin tarkenne	hiilimiilut/ t. tervahaudat	N2000	Z n. 62,50 m
Ajoitus	historiallinen	Koordinaattiselite	lidar-paikannus, karttamerkintä
Aiemmat tutkimukset	-	Inventointimenetelmät	ei inventoitu
Aiemmat löydöt	-	Inventointilöydöt	-
Kuvaus: Eskoonlaaksosta etelään johtavasta metsätiestä n. 470 m itään. Maastokartalle merkitty tervahauta. Lidar-korkeusmallin perusteella kysymyksessä voisi olla myös hiilimiilu. Inventoinnin aikana metsätien varrella oli käynnissä metsätyöt eikä alueelle ollut pääsyä. Kohdetta ei ehditty varmentaa ennen aikaisen talven tuloa.			
Ehdotus suojavyöhykkeeksi:	Kyllä. Etäisyys lähimpään tuulivoimalapaikkaan on n. 300 m.		

Raahankallio itä. Taustakartta Mml 8/2023.

4. Seinäjoki Kuokkamällinneva

Rekisteritiedot		Paikkatiedot	
Mj-rekisteri		TM35-lehtijako	P3332L
Laji	Kiinteä muinaisjäänös	Vanha yleislehtijako	124412
Tyyppi	työ- ja valmistuspaikat	Koordinaatit ETRS-TM35FIN	P: 6977229,197 I: 266924,779
Tyypin tarkenne	hiilimiilut	N2000	Z n. 62,50 m
Ajoitus	historiallinen	Koordinaattiselite	lidar-paikannus
Aiemmat tutkimukset	-	Inventointimenetelmät	Pintahavainnointi
Aiemmat löydöt	-	Inventointilöydöt	-
Kuvaus: Kuokkamällinnevan luoteisreunalla avohakatun kankaan eteläosassa. Hieman yli 20 m halkaisijaltaan oleva hiilimiilun pohja, vallin korkeus on n. 0,5 m. Miilun päälle on jätetty puustoa. Metsäkoneen ajoura on rikkonut miilun eteläpuolella maan pinnan ja paljastanut paksun hiilikerroksen. Miilulle johtavan metsätien varrella on romahtaneen ison rakennuksen jäännös, josta on näkyvillä lähinnä kattopeltiä. Vanhoille perus- tai muille kartoille sen kohdalle ei ole merkitty metsäkamppää tai muuta rakennusta.			
Ehdotus suojavyöhykkeeksi:	Kyllä. Etäisyys lähimpään tuulivoimalapaikkaan on n. 320 m ja 510 m.		

Kuokkamällinneva. Taustakartta Mml 8/2023.

Miilu puuston kohdalla, kuva etelään (miilun eteläpuoli raportin kansikuvassa).

Miilun lähistöllä sijaitsevan romahtaneen rakennuksen kattorakenteita koilliseen.

5. Seinäjoki Varsanpää

Rekisteritiedot		Paikkatiedot	
Mj-rekisteri		TM35-lehtijako	P3332L
Laji	Kiinteä muinaisjäänös	Vanha yleislehtijako	124412
Tyyppi	työ- ja valmistuspaikat	Koordinaatit ETRS-TM35FIN	P: 6975428,113 I: 270055,648
Tyypin tarkenne	tervahaudat	N2000	Z n. 77,50 m
Ajoitus	historiallinen	Koordinaattiselite	lidar-paikannus
Aiemmat tutkimukset	-	Inventointimenetelmät	Pintahavainnointi, kairaus
Aiemmat löydöt	-	Inventointilöydöt	-
Kuvaus: Varsanpää-nimisen ojitetun rämeen itäpuolisella kalliolla, kallion kaakkoisreunalla. Noin 15 m halkaisijaltaan oleva tervahauta, reunavalli on jyrkkä ja n. 0,8 m korkea, halssi etelään. Haudan päällä ja ympärillä kasvaa tiheää eri ikäistä ja lajista puustoa.			
Ehdotus suojavyöhykkeeksi:	Kyllä. Etäisyys lähimpään tuulivoimalapaikkaan on n. 300 m.		

Varsanpää. Taustakartta Mml 8/2023.

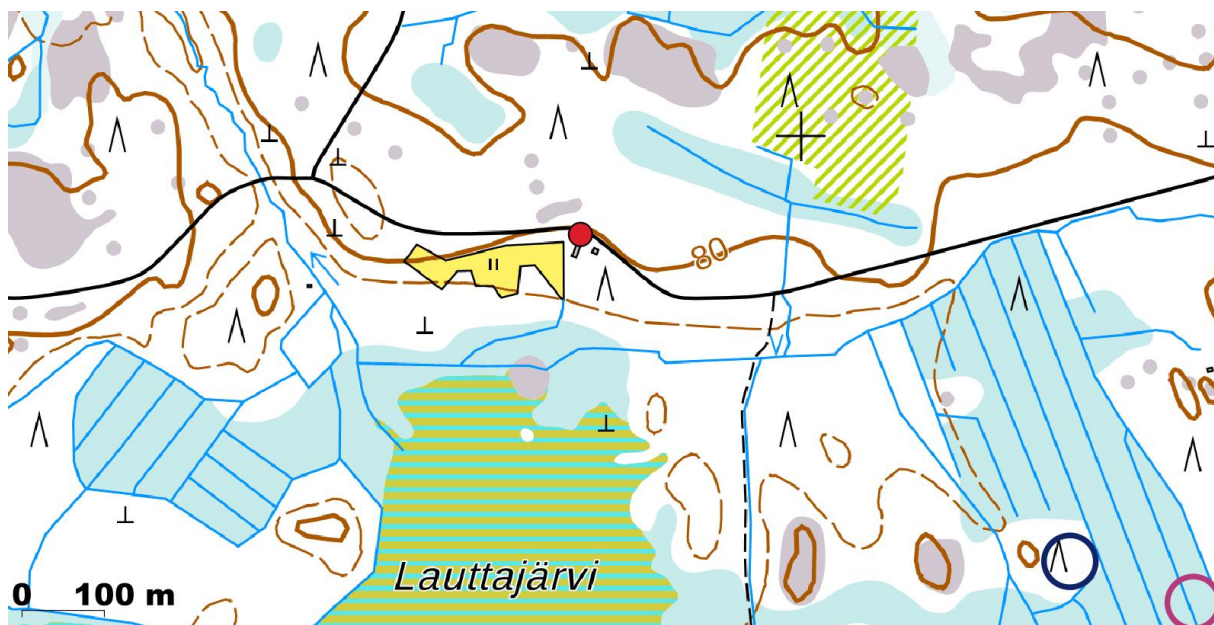

Tervahauta koilliseen.

6. Seinäjoki Lauttajärvi			
Rekisteritiedot		Paikkatiedot	
Mj-rekisteri		TM35-lehtijako	P3332L
Laji	Muu kohde	Vanha yleislehtijako	124412
Tyyppi	Asuinpaikat	Koordinaatit ETRS-TM35FIN	P: 6974880,238 I: 267731,984
Tyyppin tarkenne		N2000	Z n. 80 m

Ajoitus	moderni	Koordinaattiselite	gps-mittaus
Aiemmat tutkimukset	-	Inventointimenetelmät	Pintahavainnointi
Aiemmat löydöt	-	Inventointilöydöt	-
Kuvaus: Lasketun Lauttajärven pohjoispuolelle on merkitty tila ja kuivatun järven ympärille useita peltoja vielä vuoden 1970 peruskartalle. Entisessä pihapiirissä on kaksi pystyssä olevaa rakennusta, jotka on merkitty nykyiselle maastokartalle. Pihan luoteiskulmassa on luonnonkivistä ja osin betonista muurattu korkea navetan kivijalka. 1840-luvun ja vuoden 1904 pitäjänkarttojen mukaan järven ranta oli tuolloin asumaton. Lauttajärven asutus on merkitty vuoden 1925 Vaasan läänin kartalle (ks. sivu 18). Järveä ei ehkä oltu tuolloin vielä laskettu.			
Ehdotus suojavyöhykkeeksi:	-. Etäisyys lähimpään tuulivoimalapaikkaan on vajaa 500 m.		

Lauttajärvi. Taustakartta Mml 8/2023.

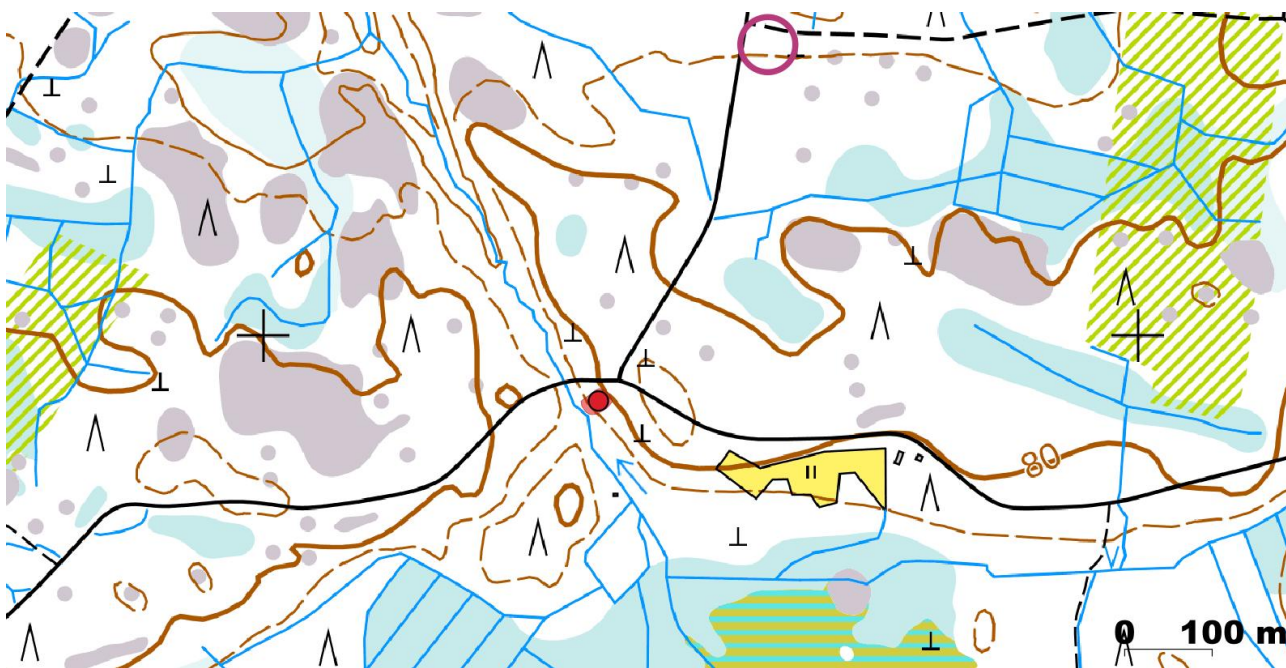
Navetan kivijalan itäseinämä, kuva länteen.

7. Seinäjoki Lauttajärvi 2

Rekisteritiedot		Paikkatiedot	
Mj-rekisteri		TM35-lehtijako	P3332L
Laji	Kiinteä muinaisjäännös	Vanha yleislehtijako	124412
Tyyppi	työ- ja valmistuspaikat	Koordinaatit ETRS-TM35FIN	P: 6974925,686 I: 267383,084 kuoppa P: 6974914,422 I: 267381,221
Tyypin tarkenne	tervahaudat	N2000	Z n. 77,50-80 m
Ajoitus	historiallinen	Koordinaattiselite	tervahauta, lidar-paikannus
Aiemmat tutkimukset	-	Inventointimenetelmät	Pintahavainnointi, kairaus
Aiemmat löydöt	-	Inventointilöydöt	-

Kuvaus: Lasketun Lauttajärven luoteispuolelle metsäteiden risteuksen lounaispuolella. Lauttajärvestä luoteeseen virranneen Ulvilanluoman itärannalla. Noin 14 m halkaisijaltaan oleva tervahauta, kivetty halssi lounaaseen. Päällä kasvaa varttuneita kuusia. Lounaispuolella on tervanvalmistukseen liittyvä kuoppa, joka on n. 3 m halkaisijaltaan ja n. 50-60 cm syvä.

Ehdotus suojavyöhykkeeksi: Kyllä. Etäisyys lähimpään tuulivoimalapaikkaan on vajaa 450 m.

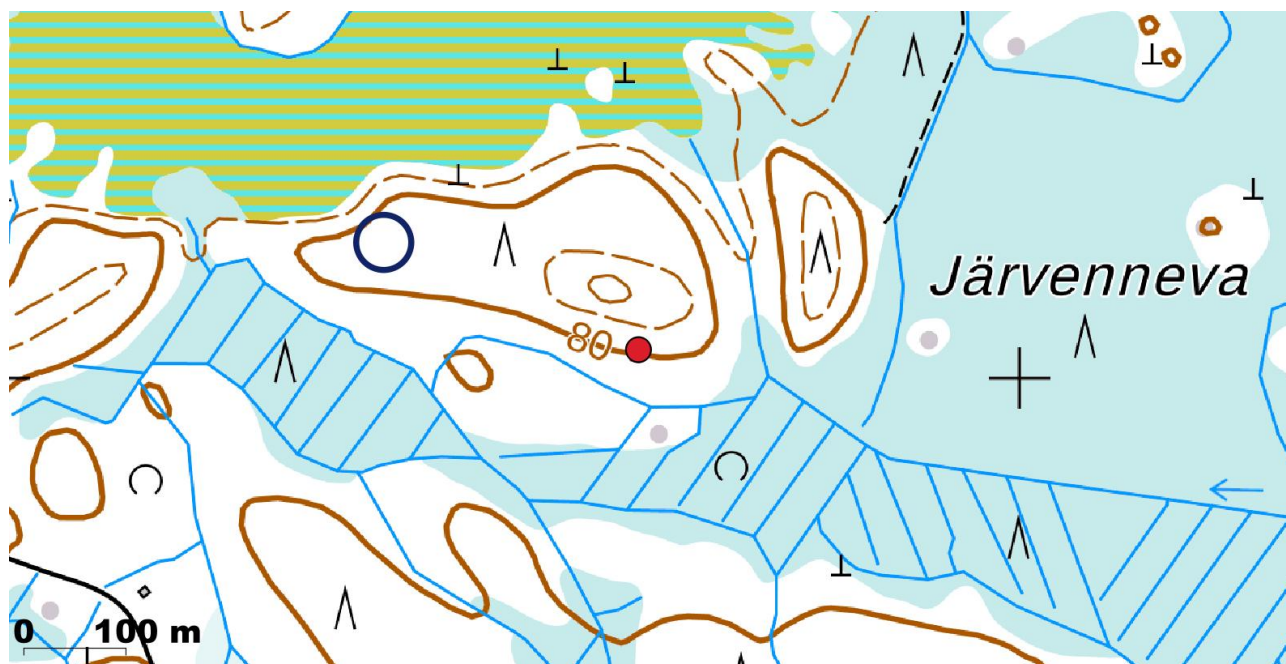

Lauttajärvi 2. Taustakartta Mml 8/2023.

Tervahauta lounaaseen.

8. Seinäjoki Järvenneva			
Rekisteritiedot		Paikkatiedot	
Mj-rekisteri		TM35-lehtijako	P3332L
Laji	Kiinteä muinaisjäännös	Vanha yleislehtijako	124412
Tyyppi	työ- ja valmistuspaikat	Koordinaatit ETRS-TM35FIN	P: 6974027,875 I: 267626,495
Tyypin tarkenne	tervahaudat	N2000	Z n. 80 m
Ajoitus	historiallinen	Koordinaattiselite	lidar-paikannus
Aiemmat tutkimukset	-	Inventointimenetelmät	pintahavainnointi, kairaus
Aiemmat löydöt	-	Inventointilöydöt	-
Kuvaus: Lasketun Lauttajärven eteläpuolella sijaitsevan mäen eteläreunalla. Alueella kasvaa kuusivaltaista metsää. Maaperä on kivikkoista. Noin 13 m halkaisijaltaan oleva tervahauta, halssi etelään. Päällä kasvaa kuusia, pintaa peittää sammal.			
Ehdotus suojavyöhykkeeksi:	Kyllä. Etäisyys lähimpään tuulivoimalapaikkaan on n. 270 m.		

Järvenneva. Taustakartta Mml 8/2023.

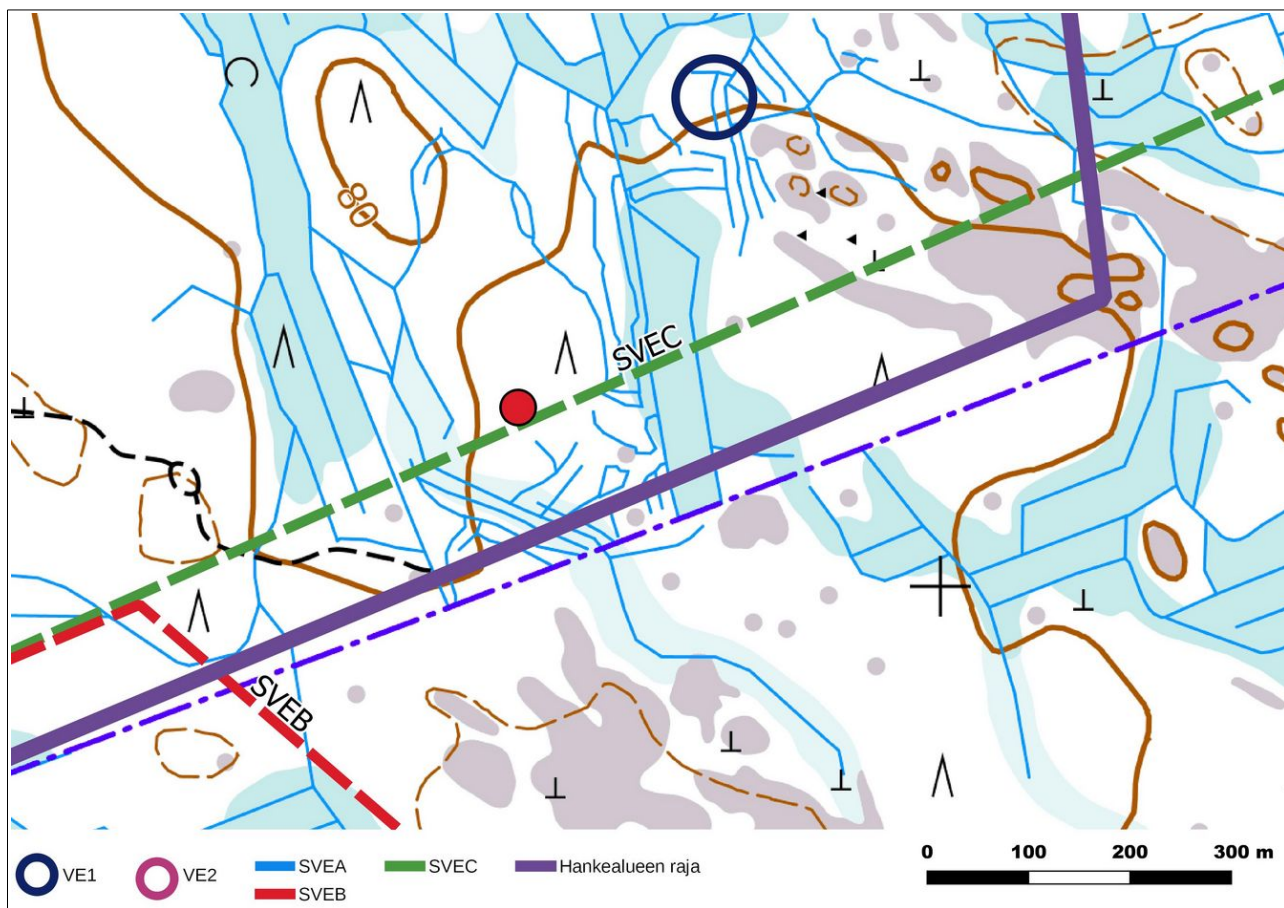
Tervahauta kaakkoon.

9. Seinäjoki Järvenneva etelä

Rekisteritiedot		Paikkatiedot	
Mj-rekisteri		TM35-lehtijako	P3332L
Laji	Kiinteä muinaisjäännös	Vanha yleislehtijako	222202
Tyyppi	työ- ja valmistuspaikat	Koordinaatit ETRS-TM35FIN	P: 6973176,519 I: 268583,340
Tyypin tarkenne	hiilimiilut	N2000	Z n. 80 m
Ajoitus	historiallinen	Koordinaattiselite	lidar-paikannus
Aiemmat tutkimukset	-	Inventointimenetelmät	Pintahavainnointi, kairaus
Aiemmat löydöt	-	Inventointilöydöt	-

Kuvaus: Järvennevan ja Kylkisalonevan välisellä maakannaksella. Hiilimiilu sijaitsee jokseenkin tasaisella kankaalla, maaperä on hiekkaa ja hienoa moreenia. Alueella kasvaa nuorta kasvatusemetsää. Miilun pohja on noin 20 m halkaisijaltaan, reunavalli on n. 0,4-0,5 m korkea, pohja on tasainen. Päässä kasvaa tiheää nuorta puustoa. Keskellä on vähemmän puustoa.

Ehdotus suojavyöhykkeeksi:	Kyllä. Kohde sijaitsee johtoreitillä SVEC. Etäisyys lähimpään tuulivoimalapaikkaan on n. 350 m.
----------------------------	---

Järvenneva etelä. Karttasymbolit ovat samoja kaikissa kohdekuvausten maastokartoissa. Taustakartta Mml 8/2023.

Miilun keskusta lounaaseen.

Kairausnäyte miilun keskeltä.

10. Ilmajoki Vähävuori

Rekisteritiedot		Paikkatiedot	
Mj-rekisteri	1000036829	TM35-lehtijako	P3332L
Laji	Kiinteä muinaisjäännös	Vanha yleislehtijako	222202
Tyyppi	työ- ja valmistuspaikat	Koordinaatit ETRS-TM35FIN	P: 6970224,102 I: 270413,131
Tyyppin tarkenne	tervahaudat	N2000	Z n. 75 m
Ajoitus	historiallinen	Koordinaattiselite	aiempi tieto
Aiemmat tutkimukset	-	Inventointimenetelmät	Pintahavainnointi

Kuvaus: Vähävuoren kallioiden eteläkärjessä. Maaperä on kivikkoista ja metsän aurouksen jälkeen epätasaista. Alueella kasvaa nuorta mäntytaimikkoa. Noin 14 m halkaisijaltaan oleva tervahauta, halssi lounaaseen. Päällä kasvaa nuoria kuusia, pinta on rehevän aluskasvillisuuden peittämä.

Ehdotus suojavyöhykkeeksi: Kyllä. Tervahauta sijaitsee voimajohtoreitillä SVEA.

Vähävuori. Taustakartta Mml 8/2023.

Pintakasvillisuuden peittämä tervahauta etelään.

11. Ilmajoki Vähävuoren itärinne

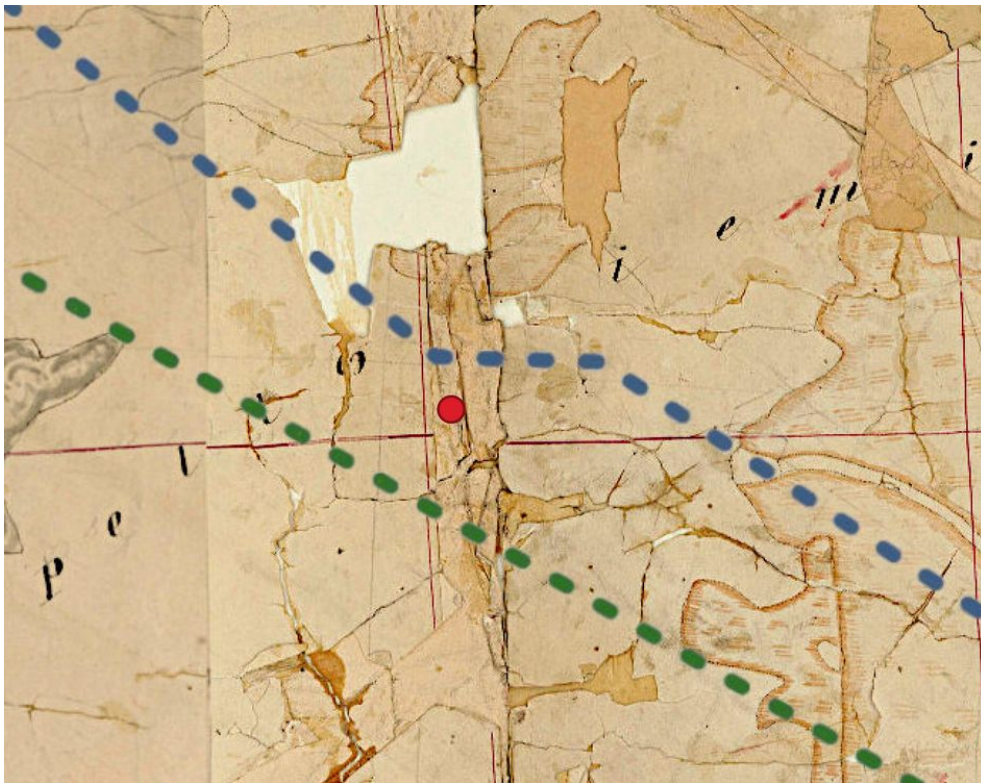
Rekisteritiedot		Paikkatiedot	
Mj-rekisteri	1000039371	TM35-lehtijako	P3332L
Laji	Löytöpaikat	Vanha yleislehtijako	222202
Tyyppi	irtolöytöpaikat	Koordinaatit ETRS-TM35FIN	P: 6970514,000 I: 270919,000
Tyyppin tarkenne		N2000	Z n. 62,50 m
Ajoitus	historiallinen	Koordinaattiselite	aiempi tieto
Aiemmat tutkimukset	-	Inventointimenetelmät	pintahavainnointi
Aiemmat löydöt	-	Inventointilöydöt	-
Kuvaus: rekisteriportaali: Vähävuoren itärinteeltä, peruskartalle merkityn metsäpolun, mahdollisesti vanhan ratsupolun varrelta on löytynyt vuonna 2017 metallinetsinnässä rautainen hevosenkenkä ja pisananmuotoinen tulusrauta. 2023: Löytöpaikka sijaitsee sammalpeitteisen metsäntien varrella. Alueen puusto on metsätien eteläpuolella kuusimet-sää ja pohjoispuolella mäntykasvatusmetsää. Maaperä on kivikkoista. Ko. metsätie on merkitty aluetta esittävälle van-himmalle vuoden 1955 peruskartalle. Vuoden 1970 peruskartalle ja nykyiselle peruskartalle on merkitty pohjoispuolelle Hirsitie-niminen metsätie ja n. 2 km luoteeseen Taffanpolku-niminen metsätie. 1840-luvun pitäjänkartalle löytöalueelle ei ole merkitty metsäreittiä. On kuitenkin hyvin mahdollista, että nykyisen metsätien vaiheilla on kulkenut jo tuolloin paikal-linen vakiintunut ratsupolku.			
Ehdotus suojavyö-hykkeeksi:	-. Etäisyys voimajohtoreittiin SVEB on n. 80 m.		

Vähävuori itärinne. Taustakartta Mml 8/2023.

Löytöpaikka länteen.

Kohde merkitty punaisella ympyrällä 1840-luvun pitäjänkartalle. Voimajohtoreitit SVEA ja SVEB merkitty katkoviivana. Pitäjänkartta Ilmajoki 222202, Kansallisarkisto, <https://astia.narc.fi/uusiastia/index.html>.

12. Ilmajoki Isonkivenmaa

Rekisteritiedot		Paikkatiedot	
Mj-rekisteri	1000015047	TM35-lehtijako	P3332L
Laji	Kiinteä muinaisjäännös	Vanha yleislehtijako	222202
Tyyppi	työ- ja valmistuspaikat/ raudanvalmistuspaikat ?	Koordinaatit ETRS-TM35FIN	P: 6970638 I: 271383 kiuas: P: 6970617 I: 271357 kuonakasa: P: 6970614 I: 271389
Tyyppin tarkenne	tervahaudat	N2000	Z n. 57,50-62,50 m
Ajoitus	historiallinen	Koordinaattiselite	aiempi tieto, tervahauta
Aiemmat tutkimukset	2009 Yleisöilmoitus 2015 Marja Pälikkö, inventointi 2020 Timo Sepänmaa, inventointi	Inventointimenetelmät	Ei inventoitu
Aiemmat löydöt	-	Inventointilöydöt	-

Kuvaus: rekisteriportaali: Ilmajoen Korvenloukolla, Isonkivenmaa-nimisen mäen luoteisreunalla. Paikalle on merkitty maastokarttaan tervahauta. Ilmajokelainen yksityishenkilö on löytänyt paikalle kaivamistaan koekuopista runsaasti lasikuonaa ja alarinteestä rautakuonaa löytyi kohtalaisen suurena vallina. Löytäjän arvion mukaan paikka olisi raudan alkujalostuspaikka samoin kuin n. 1,4 km luoteeseen sijaitseva Peräkylän kohde (1000014806). Noin 5,3 km Kyrönjoen Sit-taojan suulla oleva Ala-Sihtö (kohde 1000015046) olisi jatkojalostuspaikka. (Ala-Sihtön kohteen inventoinnissa vuonna 2020 paikalta havaittu kuona tulkittiin tervanvalmistuksessa syntyneeksi ja hiili peltoon kynnetyn tervahaudan hiileksi). 2015: Havaittiin tervahauta, uunin tai kiukaan perusta sekä kuonakasa. Tervahaudan läpimitta on noin 20 m, n. 5 m pitkä halssi on kaivettu luoteeseen. Haudan ympärysvalli noin 5 m leveä ja ja 0,5 m korkea. Vallin arveltiin muodostuneen kookkaista kuonan kappaleista. Tervahaudasta noin 25 eteläkaakkoon on kuonakasa, jonka koko on 2 m x 3 m ja korkeus n. 60 cm. Kuonaa havaittiin lähimaastossa muuallakin. Tervahaudasta noin 25 m lounaaseen on noin 2,2 m x 1,8 m kokoinen ja 70 cm korkea nelisivuinen ja tasalakinen uunin tai kiukaan perusta, joka on luonnonkivistä rakennettu. 2020: Kohteen todettiin olevan vuoden 2015 inventoinnin kuvauksen mukaisessa kunnossa. Halssin kohdalta havaittiin

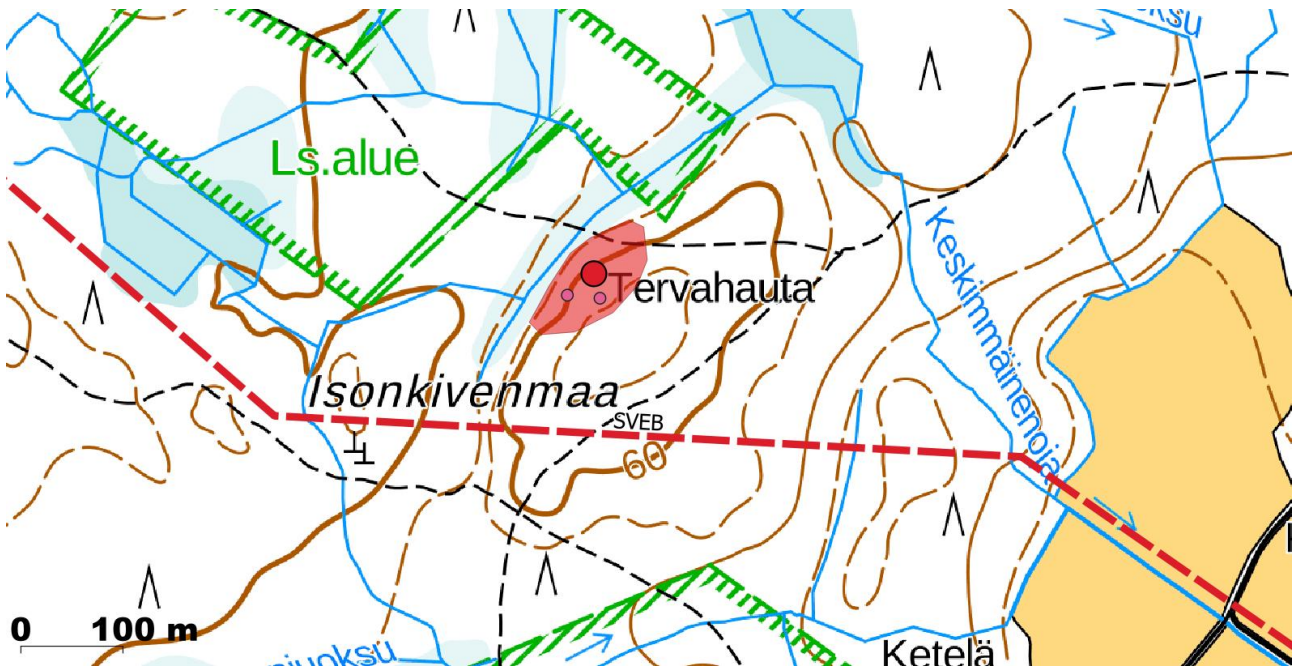

tyypillistä tervahautoihin liittyvää kevyttä kuonaa, ns. tervakuonaa. Merkkejä raudanvalmistukseen liittyvästä selvästi raskaammasta rautakuonasta ei havaittu.

2023: Alue on viime aikoina inventoitu, ja paikan päällä ei käyty. Voimajohtoreitin ympäristössä kasvaa kuusivaltaista metsää. Siltä alueelta ei havaittu arkeologisia kohteita.

Ehdotus suojava-
hyökkeeksi:

Kyllä. Etäisyys johtoreitistä SVEB aluerajaukseen on n. 100 m.

Isonkivenmaa. Taustakartta Mml 8/2023

13. Ilmajoki Peltoniemi Vaivaistennevan kytö

Rekisteritiedot		Paikkatiedot	
Mj-rekisteri	145500014	TM35-lehtijako	P3332R
Laji	Mahdollinen muinaisjäännos	Vanha yleislehtijako	222202
Tyyppi	hautapaikat	Koordinaatit ETRS-TM35FIN	P: 6968035,568 I: 274460,839
Tyypin tarkenne		N2000	Z n. 40 m
Ajoitus	historiallinen	Koordinaattiselite	aiempi tieto
Aiemmat tutkimukset	2020 Timo Sepänmaa, inventointi	Inventointimenetelmät	Pintahavainnointi
Aiemmat löydöt	-	Inventointilöydöt	-

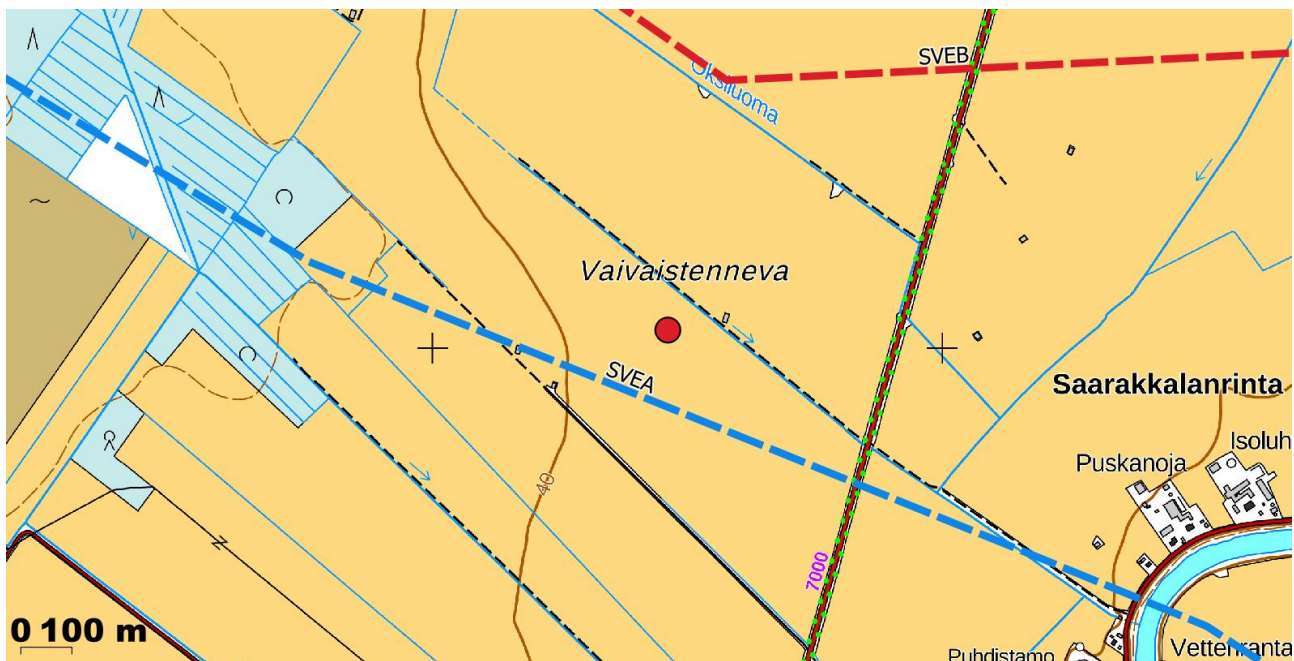
Kuvaus: rekisteriportaali: 1800- ja 1900-lukujen vaihteessa paikalta on löytynyt savikuopasta/savenrajasta ihmisen luuranko.

2020: Vaivaistenneva on usean neliökilometrin kokoinen peltoaukea. Mainitaan, että mm. vuoden 1955 peruskartalla (2222 02) alueella on useita maanottokuoppia. Todettiin, että Vaivaistennevan Kydön mahdollista ihmisluiden löytöpaikkaa ei voida tulkita kiinteäksi muinaisjäännokeksi ilman, että jossain vaiheessa maankäytön yhteydessä tulee esille lisää ihmisluita. Löytöpaikan tarkkuus on erittäin epätarkka – noin 2 km säteellä ilmoitetuista koordinaateista.

2023: Inventoinnin aikana alueen pellot olivat viljalla ja kesantona. Vanhoilta kartoilta ei löytynyt merkintöjä, jotka voisivat viitata hautapaikkaan. Aluetta inventoitiin yleispiirteisesti. Vaivaistenneva-niminen peltoalue on merkitty jo vuoden 1763 Ilmajoen pitäjänkartalle. Vuoden 2020 inventointiraportissa mainitaan, että yksityishenkilöltä kirjteenä vuonna 1948 silloiselle Muinaistieteelliselle Toimikunnalle tullutta ilmoitusta ei löytynyt rekisteriportaalin digitaalisista tietokannoista.

Ehdotus suojavyöhykkeeksi:	- Etäisyys johtoreittiin SVEA on n. 120 m.
----------------------------	--

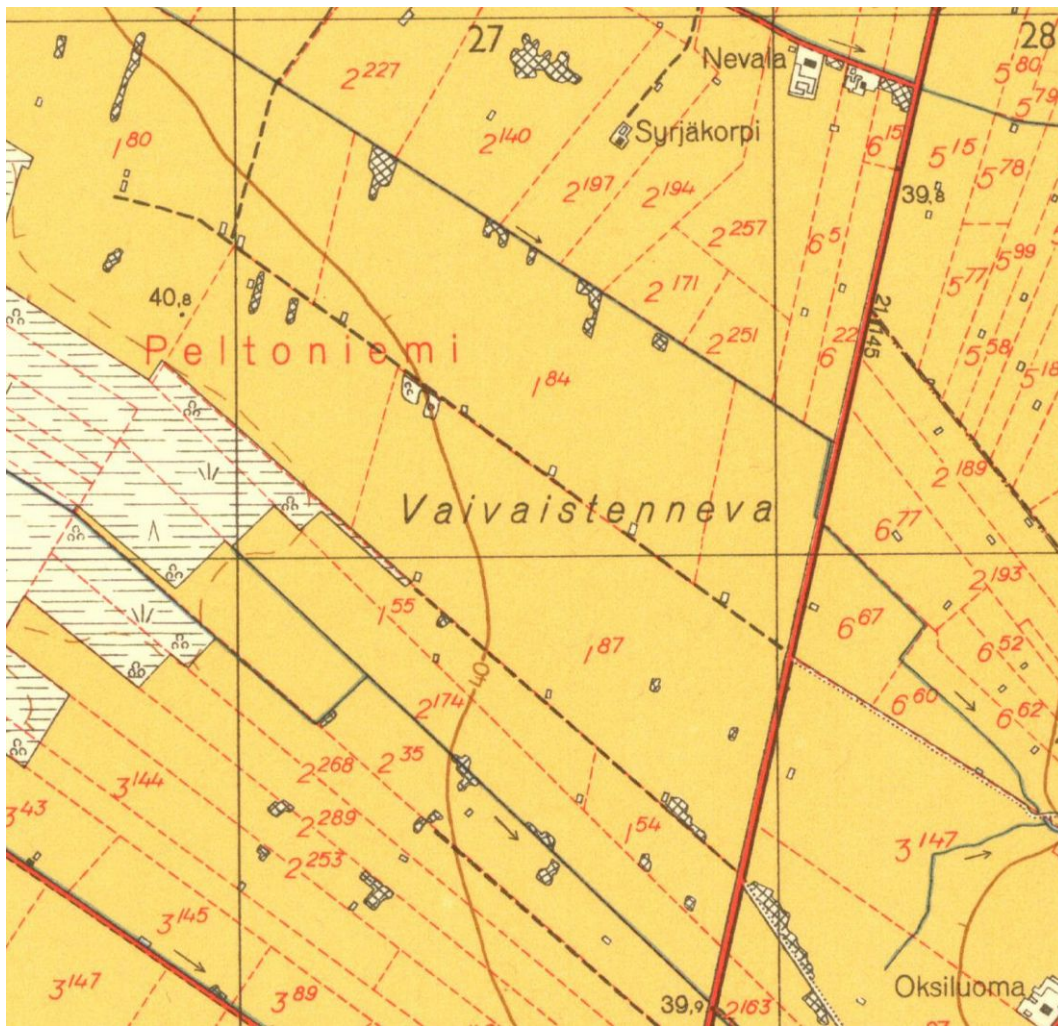
Peltoniemi Vaivaistennevan kytö. Taustakartta Mml 8/2023.

Vaivaistennevaa kuvattu luoteeseen.

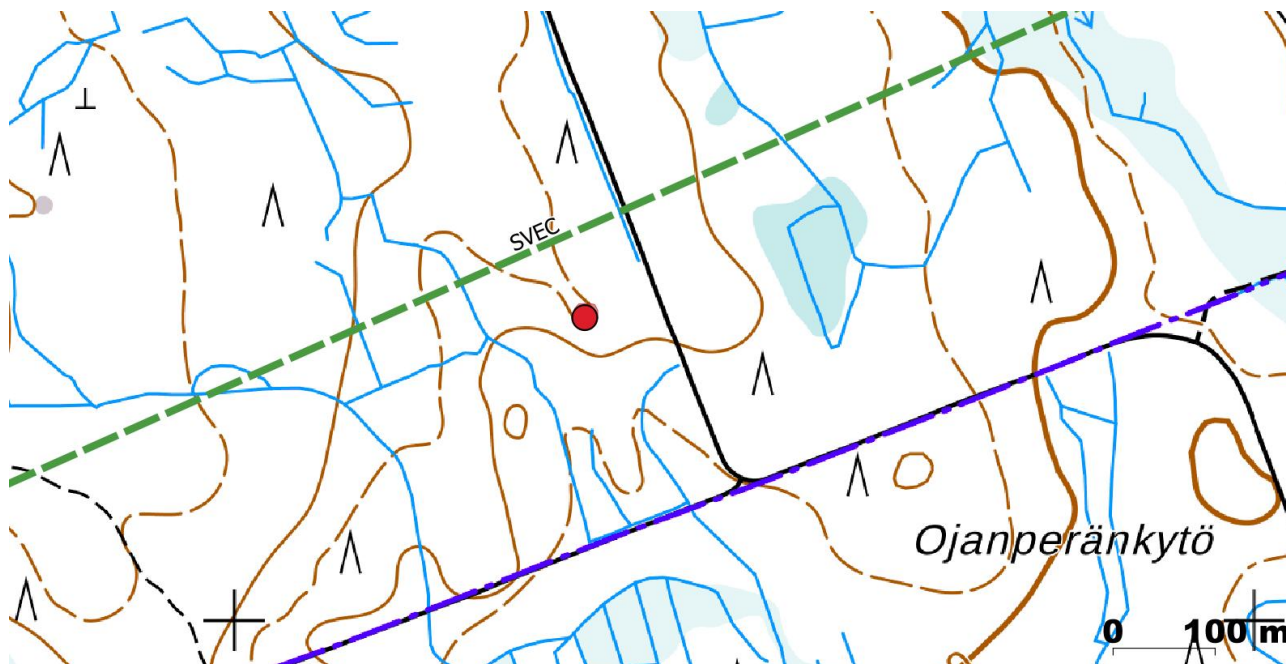
Vuoden 1763 Ilmajoen pitäjänkartta. "Waiwasten Nawa" alhaalla vasemmalla. Kartta: Vanha kartta, <http://urn.fi/URN:NBN:fi:ju-200907282915>.

Vaivaistenneva vuoden 1955 peruskartalla 222202. Mustalla ruudutetut alueet ovat maanottoaikoja. Maanmittauslaitos, avoimien aineistojen tiedostopalvelu, <http://vanhatpainetutkartat.maanmittauslaitos.fi/>.

14. Seinäjoki Ojanperänkytö

Rekisteritiedot		Paikkatiedot	
Mj-rekisteri		TM35-lehtijako	P3332L
Laji	Kiinteä muinaisjäännös	Vanha yleislehtijako	222203
Tyyppi	työ- ja valmistuspaikat	Koordinaatit ETRS-TM35FIN	P: 6974296,680 I: 271343,603
Tyypin tarkenne	hiilimiilut	N2000	Z n. 67,50 m
Ajoitus	historiallinen	Koordinaattiselite	lidar-paikannus
Aiemmat tutkimukset	-	Inventointimenetelmät	Pintahavainnointi, kairaus
Aiemmat löydöt	-	Inventointilöydöt	-
Kuvaus: Seinäjoen ja Ilmajoen kuntarajasta n. 200 m pohjoiseen ja Tammelanloukosta n. 1,5 km luoteeseen. Alue on loivasti kumpuilevaa metsämaata. Maaperä on kivikkoista. Alueella kasvaa tiheää nuorta lehtimetsää. Maanpinta on epätasainen metsänaurauksen jäljiltä. Miilun pohja sijaitsee kapean niemekkeen eteläkärjessä. Se on noin 16 m halkaisijaltaan, hieman epämääräinen reunavalli on n. 0,5-0,6 m korkea. Miilun päällä kasvaa nuorta lehtipuustoa, pintakasvillisuus on lähinnä puolukanvarpua. Ympäriällä oleva maanpinta on kuoppaista.			
Ehdotus suojavyöhykkeeksi:	Kyllä. Etäisyys johtoreittiin SVEC on n. 65 m.		

Ojanperäankyö. Taustakartta Mml 8/2023.

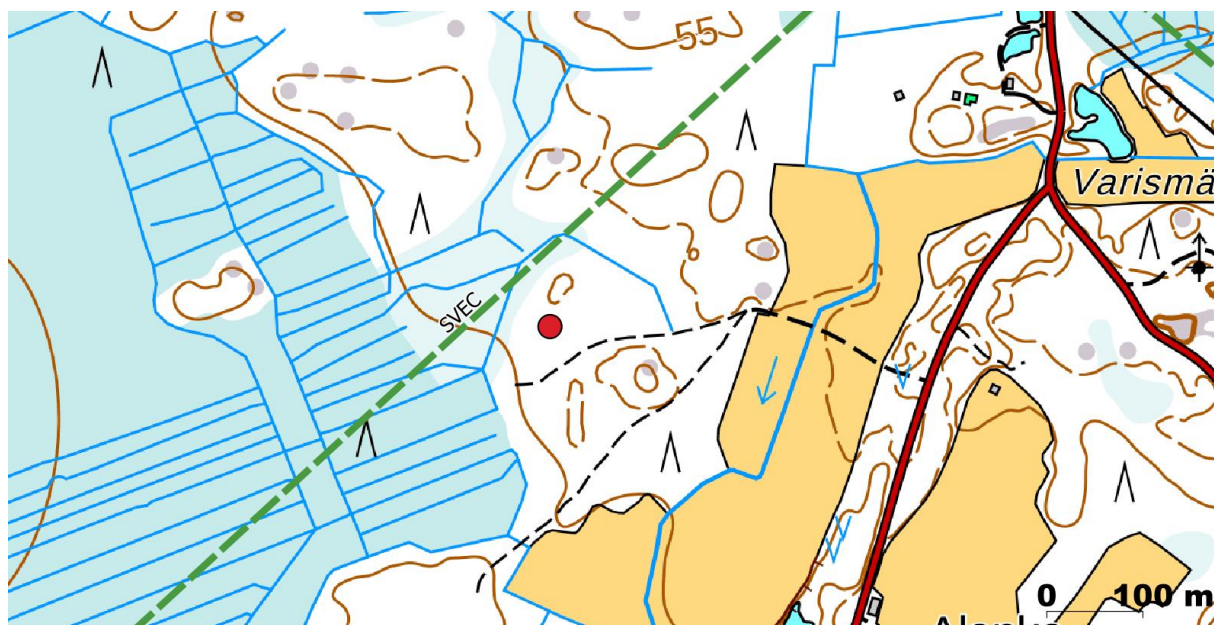
Miilu etelään.

15. Seinäjoki Ylänkö

Rekisteritiedot		Paikkatiedot	
Mj-rekisteri		TM35-lehtijako	P3332R
Laji	Kiinteä muinaisjäännös	Vanha yleislehtijako	222203
Tyyppi	työ- ja valmistuspaikat	Koordinaatit ETRS-TM35FIN	P: 6975546,494 I: 273146,494

Tyypin tarkenne	tervahaudat	N2000	Z n. 52,50 m
Ajoitus	historiallinen	Koordinaattiselite	lidar-paikannus
Aiemmat tutkimukset	-	Inventointimenetelmät	Pintahavainnointi, kairaus
Kuvaus: Vittingistä n. 1,3 km lounaaseen Varisnevan itäpuolella. Tervahauta sijaitsee pienellä kohoumalla, jolla kasvaa mäntypuustoa. Itä- ja eteläpuolella oli tehty hiljattain metsänhakkuu. Tervahaudan läpimitta on noin 11 m, halssi on kairattu pohjoiseen. Päällä kasvaa useita mäntyjä, pinta on rehevän kasvillisuuden peittämä.			
Ehdotus suojavyöhykkeeksi:	-. Etäisyys johtoreittiin SVEC on n. 50 m.		

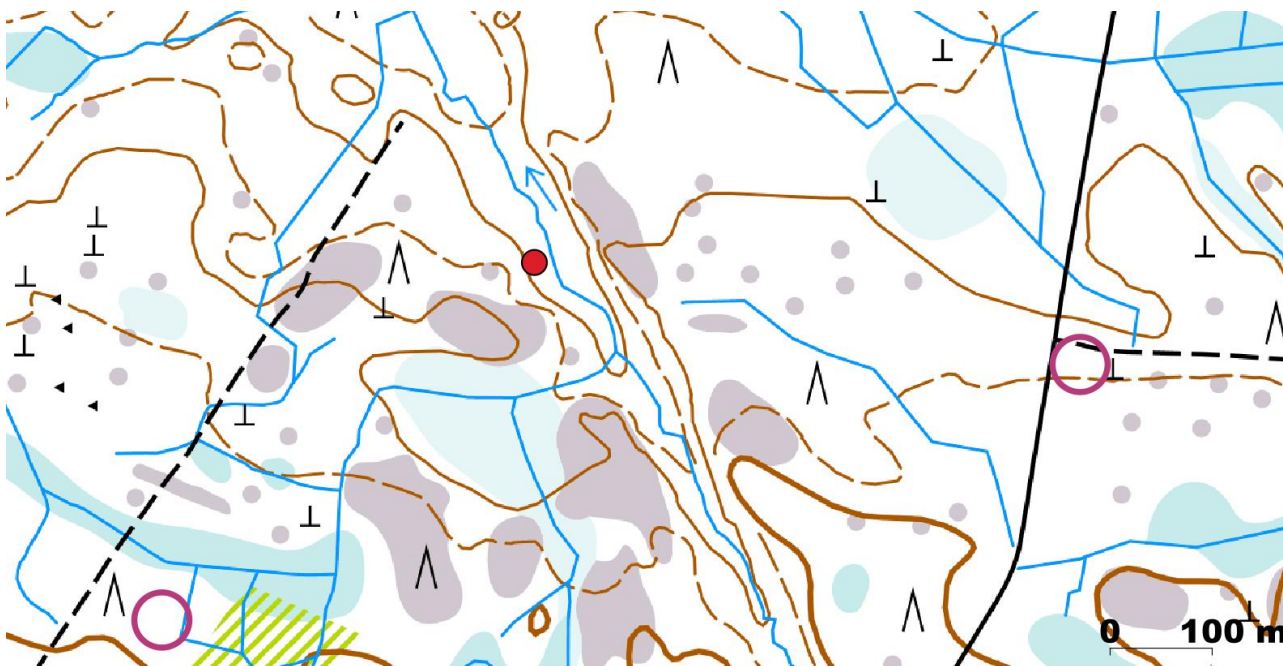
Ylänkö. Taustakartta Mml 8/2023.

Tervahauta pohjoiseen.

16. Seinäjoki Ulvilanluoma

Rekisteritiedot		Paikkatiedot	
Mj-rekisteri		TM35-lehtijako	P3332L
Laji	Mahdollinen muinaisjäännös	Vanha yleislehtijako	124412
Tyyppi	työ- ja valmistuspaikat	Koordinaatit ETRS-TM35FIN	P: 6975432,787 I: 267041,930
Tyypin tarkenne	tervahaudat	N2000	Z n. 70 m
Ajoitus	historiallinen	Koordinaattiselite	lidar-paikannus
Aiemmat tutkimukset	-	Inventointimenetelmät	Ei inventoitu
Aiemmat löydöt	-	Inventointilöydöt	-
Kuvaus: Inventoinnin jälkeen havaittiin lidar-korkeusmallissa mahdollinen tervahauta lasketusta Lauttajärvestä n. 880 m luoteeseen kuivahtaneen Ulvilanluoman länsirannalla.			
Ehdotus suojavyöhykkeeksi:		-. Etäisyys lähimpään tuulivoimalapaikkaan on n. 500 m.	

Ulvilanluoma. Taustakartta Mml 8/2023.

9. Aineistoluettelo

Arkistoaineisto:

Kansallisarkisto:

Maanmittaushallitus ja Pitäjänkartat (1749-1917).

Maanmittaushallituksen arkisto, Vaasan läänin kartta. 1925.

Digitaalinen aineisto

Kansallisarkisto, Astia – Kansallisarkiston asiointipalvelu, <https://astia.narc.fi/uusiastia/index.html>.

Geologian tutkimuskeskus,
<http://gtkdata.gtk.fi/Maankamara/index.html>.

Maanmittauslaitos, avoimien aineistojen tiedostopalvelu,
<https://tiedostopalvelu.maanmittauslaitos.fi/tp/kartta>.
<http://vanhatpainetutkartat.maanmittauslaitos.fi/>.

Museovirasto, Kulttuuriympäristön palveluikkuna, arkeologiset kohteet ja kulttuuriympäristön tutkimusraportit
arkeologia, <https://www.kyppi.fi/palveluikkuna/portti/read/asp/default.aspx>.

https://www.syke.fi/fi-FI/Avoim_tieto.

Vanha kartta, Ilmajoen pitäjänkartta 1763. <http://urn.fi/URN:NBN:fi:jyu-200907282915>

Kirjallisuus

Aulis J. Alanen, Ilmajoen historia. 1953.

Luukko Armas, Etelä-Pohjanmaan historia II. Keskiaika ja 1500-luku. 1950.

Luukko Armas, Etelä-Pohjanmaan historia III. Nuijasodasta isoonvihaan. 1945.

Mäntysaari Maaria, Alajoen jokisaunat ja luhtaladot. 1999.

Julkaisematon aineisto

Schulz Hans-Peter, rannansiirtymistaulukko